

Aikojen vieriessä.

Ajateltavia asioita.

Helsingissä, 1906.

Hinta: 25 p.

Säästävätkö Suomalaiset jokapäiväisessä elämässään?

Säästäväisyydestä on kaikkina aikoina paljon puhuttu, waan kuitenkin näyttää siltä, kuin siitä ei olisi kylliksi vielä sittenkään puhuttu, koska yleistä kansallista säästäväisyyttä jokapäiväisessä elämässämme niin harvoin tavataan. Uskoisi että ainakin nyt, kun Suomen kansa juuri on kärsinyt katoavuoden kowaa rästystä ja parhaillaan kärsii sen jälkimainingeita, kaikilla koetettaisiin elää sen mukaan kuin kowaoisaisen isänmaamme olot waatiwat. Waan eipä nuo omin silmin näkemät kärsimyksensä ole olleet kyllin voimakkaita saattamaan meitä ajattelemaan, mitä köyhän köyhä isänmaamme waatii meiltä meidän jokapäiväisiin oloihimme ja tapoihimme nähden. Ollisyyttä ja tuhlausta näemme ympärillämme kaikissa sääty- ja warallisuusluokissa. — Temmatkaammepa joukosta joitakuita esimerkkejä: Tuossa rikas herrasmies käänteletse samettiin werhotulla sohwallaan, huomaa sen kuluneeksi ja päättää ostaa uuden päällisen. Päätös pannaan hätä pirtin toimeen, sillä rahoja ei puutu, ja sohwa saa wah-

wan wahwaa silffifangasta päällystätseen. Mutta komea sohwa kaipaa komeata seuraa, ja yhtä nopeaan saawat toisetkin huonekalut silffi-päällykset. Ikkunat ja owet saawat uudet, kalliista ulkomaan kankaasta tehdyt uutimet, lattia peitetään Brysselin matolla y. m. y. m. Näin tuon huoneen kauttaaltaan siistiäminen nousi kahdeksaan tuhanteen markkaan, joka summa meni ulkomaalaisten tehtailijain taskuihin. Toinen herrasmies, rikas hänkin, perustaa omaa kotia itselleen ja ostelee ylen hienot ja kalliit huonekalut, kaikki ulkomaalaisten tehtailijain teoksia; lasku niistä nousee neljääntoista tuhanteen. Jos nämä kaksi olisivat ainoat, jotka niin tekewät, niin ei asiasta kannattaisi puhua, mutta kun melkein kaikki herrasmiehet Suomessa tekewät heidän tavallaan, niin ei siitä enää sowi puhumattakaan olla. Satoja tuhansia ja jälleen satoja tuhansia markkoja luis-taa maasta pois ainoastaan yleisten korutavarain ostelemiseen.

Wäitetään, että jokaisella täytyy olla wapautta omilla rahoillaan ostaa mitä ja minkälaista tavaraa kukaan haluaa. Olkoonpa niin. Mutta toiselta puolen on meillä Suomalaisilla toinen vielä suurempi täytyminen, joka waatii, että mitä rikkaan ei tarvitse säästää itsellensä, sitä täytyy hänen säästää kansallensa, ja kansallensa säästää hän silloin omaisuuttaan, kun hän täyttää kotimaisen työn tuotteita. — Hattelemattomasti kyllä sanotaan: „kotimaisen työn tuotteet owat kalliimpia ja kärkeampia kuin ulkomaiset, usein myös rumempia, sentähden ei niitä osteta“. Mitä hintaan tulee, sanoo eräs sananparfi: „rikas ei kysy hintaa, kun waan

mieleistänjäsä saapi", ja me uskomme sen todeksi. Sillä filkkiä kalliimmat kotimaan kankaat eivät ole, kuitenkin filkkikankaita ostetaan, mutta hienoimmat kotimaan kankaat usein jäävät ostamatta. — Ovatko ne sitten rumempia? — Baikea sanoa — se riippunee kunkin kaunoaistista, mihin suuntaan se luonnosta taipuu, ja mihin suuntaan sitä on kehitetty. Uskoisi kuitenkin, että Suomalaisille suomalaiset värit, mallit, kuosit ja kaavat olisivat kauniimmat, mutta suuri osa Suomalaisia ovat kehittäneet kaunoaistiansa ulkomaalaiseen malliin, joten se on käynyt tykkänään epäsuomalaiseksi, ja niiden mielestä tietysti kotimainen on rumaa. Niin sitä sitten heittäytytään tuon epäsuomalaisen hienouden vaatimina käyttämään tykkänään wierasta tavaraa oman maan ja kansan aineelliseksi sekä henkiseksi wahingoksi. Tällä uralla kulkewat maamme warakkaat säätyläiset edellä, ja niitten jälessä koettawat sitten vähempiwaraisetkin päästä. Totentuu siis siinäkin sananparsi: „Rikkaat kulkewat kerskuen edellä, köyhät tulewat winkuen jälessä“. Missä waan hienoja ollaan ja missä hienoiksi yritetään päästä, siellä myös kohta hankitaan ulkomaalaisista tavaraa tuon hienouden ilmaissijaksi. — Onpa meillä joskus saatu nähdä semmoistakin, että umpisuomalainen talonpoikaismäki on pitoihin mennäksensä pukeutunut filkit, „musliinit" ja werat yllensä, wetänyt puolalaiset kengät jalkaansa ja ranskalaiset hanskikkaat käteensä. Onneksi tuonlainen pukeutumistapa talonpoikaisten kesken on harvinaista, waan ell'ei siihen aikanaan huomiota luoda, woipi se, mikäli warallisuus siihen tilaisuutta antaa, käydä tavalliseksi. Rummeksia täytyy,

että Suomalaisissa on päässyt niin epäsuomalainen mieli-ala valloilleen, ett'ei tuonlainen wieras hienous käy sille vastenmieliseksi. — Köyhiä kun olemme, täytyy meidän kansamme eduksi säästää, missä waan suinkin voimme. Eikä se auta, että ainoastaan jotkut meistä säästävät, koko kansan täytyy säästää, säästää oman olemisensa eduksi. Kaikkalainen työpalkka säästetäänköön mikäli suinkin mahdollista kotimaan ja kansan hywäksi. Työvoimamme on ainoa aarteemme, toista meillä ei ole, sitä tulee meidän kehittää ja käyttää, siihen kehottaa meitä luonnon antimista köyhä, mutta luonnon voimista rikas maamme. Kun me Suomalaiset waan fiksi suomalaistuisimme, että sijustaisimme kotimme ja vaatettaisimme itsemme kotimaisen työn tuotteilla, sekä muutenkin yleisiin tarpeihimme käytäisimme niitä, niin arwatenkin koskiemme partaat tuota pikaa olisivat tehdasrakennuksia täynnä. Senkautta saisi Suomalaiset wärit, mallit, kuosit ja kaawat laajan kehittymis-alan, tulisivat muodostelluiksi ajan vaatimusten mukaan ja täyttäisivät hienoimmankin kaunoaistin vaatimuksia. Arwatenkin ne raiwaisivat itsellensä tien ulkomaan kaupparakennuksillekin, sillä ne ovat fiksi omituisen wiehättävät ja kauniit. Meillä on niissä wanha pohja, jolle käy laajaan rakentaminen.

Tässä käsiteltyt seikat ovat kowin helpot toteuttaa, sillä ne ovat aivan yksityiskohtaisia laadultaan. Se riippuu likinnä perheen haltiaan omasta wapaasta päätöksestä, tahtowatko ohjata kotielämänsä käytännöllistä, aineellista puolta yllämainittuun suuntaan, wai ei. Mutta kowin laajalti ja woimaffaasti semmoinen

päätös waikuttaisi yleisiin kansallisiin oloihimme, paljon se niitä wahvistaisi. Tilattoman työkanzan elinehtoja se warsinkin parantaisi, kun niin ääretön joukko työtä heidän edukseen säästyisi. Suomen työntekijä saisi monipuolisempia, laajempia ja tuottavampia työaloja.

Naisesta, perheen emännästä, rippuu suuressa määräsä jokapäiväinen kotielämä. Hän se useimmiten on, joka antaa sille sen suunnan, mitä hänelle on mieluisin. Naiset, uskallammeko toivoa teihin? Uskallammeko toivoa, että teissä yleisesti on tahtoa ja voimaa suunnata kansanne jokapäiväisiä elämäntapoja suorastaan isänmaalliseen suuntaan? Uskallammehan toki, koska tiedämme, että moni teistä on jo siihen ryhtynytkin. Mutta ennenkuin kaikki siihen ryhtyvät, emme voi sanoa, että Suomen kansa säästää jokapäiväisessä elämässään. Ennen emme kuitenkään saa lafata tätä asiaa mieleen terottamasta, ennenkuin voimme koko kansaa ajatellen lausua: Suomen kansa säästää oman kansansa ja kansallisuutensa eduksi.

On sanottu: „Tähän muutokseen tarwitaan ääretömän suuria pääomia. Meillä ei ole siffi warallisuutta, että jaksettaisiin saada tehdasliikettämme siihen voimaan, että se kaikinpuolin vastaisi tarpeitamme“. — Kun vuosi vuodelta yhä suurempia ja suurempia osia niistä summista, jotka nykyään menewät ulkomaille, jäisi kotimaahan, niin se warsin tuntuwalla tavalla kaswattaisi kotimaisia pääomia. Arwatenkaan emme aiwan kauan tarwitsisi kitua pääomien rasittawaa pienuutta. Ja huomioon täytyy ottaa myöskin se seikka, että kotiteollisuus tietysti suuresti elpyisi ja täyttäisi tuntuwan ti-

lan kansallijessa työpajassa, jota vastoin se nykyään, ulkomaalaisten tehdastuotteiden sortamana, on tykkäänään uupumaisillaan.

Wielä kerran sanomme: naiset, ryhtykää te yhdys-
hengen kannattamina asian toteuttamiseen, miehet eivät pane vastaan.

Edellä olemme puhuneet ainoastaan warakkaita kansalaisia ja heidän elämäntapojansa silmällä pitäen, werraten näitä tapoja siihen, mitä mielestämme isänmaan waurastuminen ja kansallinen kehityksemme vaatisi. Mutta suurin osa kansalaisiamme ovat warattomia, jopa köyhiäkin, heille on siis oma tilansa jokahetkisenä ja läheisenä waroittajana ja muistuttajana järjelliseen ja tarffaan säästäväisyyteen. — Kääntäkäämme nyt ajatuksemme heidän puoleensa, huomataksemme, kuinka he mahtangwat käsittää asemansa yleiseen kansalliseen säästäväisyyteen nähden. Wanhat ihmiset näissä piireissä tawallisesti säästävät kaikin tawoin, toisinaan aiwan liiaksikin, mutta keski-ikäisten ja nuorison wallasja täällä yleisen toiminnan ohjafet etupäässä owatkin, heistä siis puhukaamme. — Lemmatkaamme joukosta jälleen joitakuita esimerkkejä keskustelumme pohjaksi.

Tuossa eräs wähäwarainen talokas perheineen. He owat uutteroita työntekijöitä, waan heidän maaosuutensa on pieni ja perhekunta iso, mutta säästäväisyydellä woisivat toki omin neuwoin toimeen tulla. — Astumme tupaan. Siellä on siistiä ja kodikasta. Rahwipannu takan kulmalla ikäänkuin sanoo: minä olen kansja vastaan ottamassa, niin warma ja kodikas se on ase-

mallaan. Meitä wiedään wieraskamariin. Siellä on „laukkuryssältä“ ostettu pöytäwaate pöydällä, samaten peitto sängyllä ja uutimet ikkunassa, mutta kaikki muu on kotitekoista. — Rahwipannu siirtyy takan kulmalta pöydälle sisällystään tarjoamaan, waan me kuin emme ole kahwin ystäviä, kiellämme meille tarjoamasta. Sitä ihmettelee emäntä ja kertoo (lasten häntä koko ajan hameesta wetäen ja kahwia pyydellen), että hän ja miehensä owat pahanlaisia kahwia juomaan. Noin toista naulaa kahwia menee heille wiikossa. Isännän henkäy-
sestä päättäen taitaa hän myöskin olla pahanlainen „rommia“ juomaan, ja nähtipä „rommipullo“ seisovanfin kaapin seinustalla. Kun emme kahwia juo, tuopi emäntä wiinipullon esille, waan meidän täytyy kieltäytyä siitäin maistamasta. Emäntä tuskittelee, mitä tarjota, kun ei näytä mitään telpaawan. Me pyydämme kaljaa tahi sah tia, waan sitä ei ole. — Tuossa eräs työntekijä astuu kotiansa kohden, poikkeaa kauppiaan luo ja ostaa wenäläisen karttuusin taskuunsa. Kotiin tullessaan antaa hän rahaa waimolleen, joka menee ostoksille. Kauppi-
aalta ostaa waimo „kilon kahwia ja sokeria sekasin“, Riian jauhoja, tehtaan palttinaa, mannaryyniä y. m. — Tuossa eräs toinen työmies poikkeaa kotimatfalleen kapakkaan, ja sinne jää warsin tuntuwa osa rahoista, ell'eivät jää sinne kaikki. Edelliset esimerkit owat otetut, tuten huomaatte, maltillisimmista piireistä, waan otetaan joitakuita esimerkkejä jyrkemältä puolelta myöskin. Tunsin akan, joka joi kahwia niin, että joi itsensä wallan köyhäksi ja kipeäksi. Grään ferran, kun kahwin himo tuli, eikä hänellä ollut rahaa eikä muutamakaan tawaraa, jolla

olisi woinut saada kauppiaalta itselleen kahwia waihdetuksi, otti hän pienen taifinaukalonja, jossa oli taifinaa nousemassa, kainaloonja ja wei sen kauppiaalte. Uskomattomalta tuo kuuluu, mutta tapahtunutta se kuitenkin on. Kauppiasta tuommoinen tyhmyys hirwitti, ja hän ajoi atan hywää kyytiä taifinaukaloineen kotia takaisin. — Kerron vielä erään tapauksen. — Gräässä työmiehen perheessä tultiin, miehen wiikon sairastettua, niin köyhiksi, että lasten täytyi kerjätä, mutta isä parani, pääsi työhön, ja lapsetkin palasivat jälleen kouluun, tuoden joka päivä koulu-ewäitseen suuret wiipaleet nifuleipää. Waan isän terveys ei kestänyt, hän sairastui uudestaan, ja kohta oli lasten myöskin pakko lähteä uudelle kerjuumatkalle. — Tähän aikaan on tavallista, että palvelijat maaseudullakin saawat suurimman osan palkkaansa puhtaassa rahassa eikä, kuten ennen aikaan oli tavallista, luonnon antimissa. Palvelijat ostelewat sitten kauppiaalta melkein kaikki waate-tawaranja, waan pienillä rahoillansa eiwät saa ostetuksi kuin halwimpia lajeja ja siis tavallisimmasti wenäjän tehdastuotteita. Likeisin seuraus siitä on, että saawat heikkoja waatteita, jotka raskaassa, waatteita kuluttawassa työssä kuluwat tuota pikaa repaleiksi, ja heidän täntyy alati olla uusia ja uusia waatteita hanffimassa. Mutta esimerkki-luettelomme käy liian pitkäksi, ja koska kuitenkin liene mahdotonta tässä mainita kaikki erilaiset olojuhteet, niin lopetamme tähän, toiwoen sanotusta saavamme kyllin miettimisen aihetta.

Edellisestä käynee selwäksi, että kansamme sywiin riiveihinkin jo on tunkeutunut, en tahdo sanoa halu,

maan kuitenkin tapa tyydyttää jokapäiväisiä tarpeitaan, ostamalla ulkomaalaisia tavaroita kauppiailta. Tosin kyllä niitä sillä tavalla mukavimmin saa, kun waan on rahaa yltä kyllin, mutta kun sitä ei ole kuin niukalta, niin on alituinen rahapulakin alituisena kiusaajana. Ja sitäpäitsi on siitä seurauksena juuri se asia, jota tässä etupäässä olemme tahtoneet silmällä pitää, että rahat liukuvat kauppiaiden käsiin ulkomaalaisten taskuihin, eikä Suomalaisilla ole keinoa eikä kykyä ottaa niitä sieltä takaisin. Ennen, vanhaan aikaan, oli toisin kuin nyt. Suomen talonpoika tuli melkein omillansa toimeen, eikä hän rahaa tarwinnut sanottavasti juuri muuhun kuin werojensa suorituksien. Itse hän walmisti kaikki mitä tarwitti, työaseensa, asuntonsa, huonekalunsa, waatteensa, pyhäiset ja arkiset. Ninekset tähän kaikkeen sai hän maamme luonnonantimista, puut omista metsistään, raudan järwistään ja soistaan, pellawat ja hamput omilta pelloiltaan, ja willat kaswoiwat lampaiden selässä hänen omassa nawetassaan. Tosin kyllä kertoo historia, että ulkomaalaiset käwiwät Suomen rannoilla kauppaa tehden, että he toiwat Suomalaisille koristetawaroita, lasihelmiä, waskisolkia, y. m., waan se kaupan käynti oli siksi vähäpätöinen, että kansan warallisuuteen nähden ei sillä ollut suurta merkitystä. Niin sitä vanhaan aikaan elettiin ja eletään ehkä joissakuiissa paikoissa Suomea vielä nytkin, mutta yleisintä on, että miehet ostawat tupakkinsa, pyhäiset waatteensa, työaseensa y. m. kauppiailta, joilla taas on etupäässä ulkomaan tavaroita puodeissaan. Naiset ostawat kahwinja ja samaten pyhäiset waatteet, huiwista alkaen,

myöskin kauppiailta. Mistä he tähän kaifteen rahaa saavat? Rahat he saavat enimmäkseen siten, että he ensin myyvät kauppiaille jyvät, pellawat, hamput, villat, y. m. mitä kullakin on, ja saavat sitten kauppiaalta rahan asemesta haluttuja tavaroita, jotka tietysti useimmassa tapauksessa ovat ulkomaalaisia tehdastuotteita. —

Näin Suomen kansa nykyään miltei yleensä, kukaan osaltaan, varojansa myöten heittäytyy ulkomaalaisen tehdasteollisuuden turviin, sillä näennäisellä puolustuksella, että sen tuotteet ovat halvemmat, kauniimmat ja vähemmän vaikeita tulla saatavina. Mutta jos ajattelisivat, kuinka arvaamattoman kalliiksi ne omalle kansallemme käyvät, kun ne aiwan tuhduttavat kaiken elollisuuden kotiteollisuuden ja tehdasliikkeen alalla omassa maassamme, niin uskon, että päättelisivät toisin. — Jos se päivä, kuten toivomme, kerran koittaa, jolloin Suomalaiset pitävät kansallisenä welvollisuutenaan käyttää etupäässä kotimaisen työn tuotteita, silloin saamme viettää kotiteollisuutemme ja tehdasliikkeemme uudestaan syntymisen juhlaa. Pääomat, joita siihen tarvitaan, niitä on järkevä kansallinen säästäväisyys estänyt ulkomaille liukumasta.

Toivotaan, että se aika pian on tulewa, sillä nykyistä tuhlausta ei kansamme lauan voi kestää.

Minätähden Suomessa kärsitään työnpuutetta ja nälkää?

Keskusliite yhsityisten ihmisten ja kansojen välillä kasvaa kasvamistaan, — henkinen kehitys säätysluokkien välillä tasaantuu tasaantumistaan, — käytännöllinen taitavuus ja kakseliäisyys lisääntyvät lisääntymistään. — Kummastellen näemme, kuinka nerokas kakseliäisyys, koneita rakennellen, pakottaa kuolleita kappaleita sientillisesti ja voimakkaasti noudattamaan koneenkäyttäjän pienintäkin käskyä. Me ihantelemme sitä neroa, joka taiputtaa valtavia luonnon voimia nöyrästi ihmistä palvelemaan. Mutta nämä voimat, nämä palvelukset, ne kasvattavat ihmisten nautinnon ja mukavuuden vaatimuksia äärettömiin. Paljon saadaan, mutta enemmän aina vaan pyydetään. Vaatimukset kasvavat päivä päivältä, harvat tyytyvät osaansa; köyhä toivoo ja vaatii rikkautta; rikas ponnistaa voimansa päästäkseen pohataksi. Kaikki tietävät, että mitä enemmän rikkautta, sitä enemmän mukavuutta ja nautintoa; kaikki luulevat rikkauden tuottavan onnea. Mutta rikkaat ne usein huokaavat tyhjyyttään, onnettomuuttaan, ja luonnollista se onkin, sillä ainoastaan tasainen, rehellinen työnteko ja rauhallinen, tyytyväinen mieli tuottavat onnea. Mutta nykyajan ihmiset mellein pelkäävät ahkeraa työntekoa: vähän työtä, paljon palkkaa! on miltei jokapäiväisenä huutona. Kun näin vaatimukset yhä vaan kasvavat kaikkialla, kuka ne viimeiseltä täyttää? Ne jäävät luonnollisesti täyttämättä, ja

jättävät pettyneiden toiveiden, pettyneiden vaatimuksien koko katkeruuden ihmisten mieliin. Yhteiskuntaa ja isänmaata sitten sääliittä soimataan, kun ei se voi eikä jaksakaan simalla syöttää. — Mutta katsokaamme tuota asiaa vähän lähemmältä, katsokaamme sitä jokapäiväisten elämäntapojemme valossa, nähdäksemme, onko se todellakin yhteiskunta ja isänmaa, joka pettää kansan toiveet ja vaatimukset, wai onko se kansa, joka pettää isänmaan toiveet ja vaatimukset.

Kun Luoja antoi Suomen kansalle tämän suope-
räisen, kivi- ja rämeisen niemen asuinpaikaksi, kotimaaksi, niin Suomen kansan samoin kuin muidenkin maiden asujainten, tietysti tuli järjestää elämänsä maan luonteen ja warallisuuden mukaan. Mutta siihen ei enää tähän aikaan mielellään suostuttaisi. On kuultu kertomuksia siitä, kuinka muiden, luonnonrikkaiden maiden asukkaat vuosituhansia kestäneen asutuksen perästä nyt woiwat elää herkuksellisesti ja keweästi, ja kohta otetaan kertomus todeksi ja waaditaan, että meidän pienen köyhän, wasta joitakuita vuosikatoja wilselyksen alaisena olleen isänmaamme tulisi woida tarjota samoja etuja. — Ja tämän vaatimuksen harhaanwieminä järjestetään elämä mikäli mahdollista rikkaiden maiden mallin mukaan, jos se malli sitten sopii meidän olosuhteihimme, meidän warallisuuteemme, taikka ei, sitä ei paljon kysytä. Niin on asian laita warsinkin kaupungeissamme, waan ei siinä kyllä, maaseuduillammekin jo alkaa huomata taipumuksia samaan suuntaan. Warsinkin kuuluu walituksia kotiteollisuuden huononemisesta, jopa häwiämisestäkin. Ja totta onkin, että tähän aikaan kansa myy työ-

aineensa ostaakseen tehdaustuotteita jokapäiväisiin tarpeihinsa. Tällä tosiasialla, niin vähäpätöiseltä kuin se yksinyiskohdisaan näyttääkin, on kuitenkin kansaan kokonaisuudessaan suuri merkitys, koska se on warsin tehokkaana syynä siihen yleiseen työnpuutteeseen, jota käsitönlään itseänsä ja perhettänsä elättävät naiset nykyään maaseuduilla kärsivät. Waan se työnpuute waituttaa vielä syvemmältä köyhän kansan oloihin, kuin mitä sitä äkkiäpäätä ajatellen huomaakaan. Kun tilaton kansa perustaa perhettä, tekewät he sitä turwatan siihen luonnolliseen toivomukseen, että he molemmin, mies ja waimo, woivat työllään ja ansioillaan tukea kotinsa toimeentuloa. Mutta se toivo ei toteunnu, syystä että kotiteollisuus, jolla waimo etupäässä woisi ansaita, häviää pois, sortuu halpojen ja heikkojen tehdaustuotteiden kilpailuun.

Tästä taas seuraa likinnä, että perheen isän täytyy yksin ansaita koko perheen elatus, ja woidakseen sitä tehdä täytyy hänen korottaa työpalkkaansa niin korkealle kuin milloinkin voi. Waan siitä häntä taas moititaan, hän saa kallispalkkaisen työntekijän maineen, ja tilaisuudet työn saantiin harwenewat, sillä kallispalkkaista työntekijää ei mielellään kukaan käytä. Näin olen käy usein niinkin, että sekä mies että waimo jäävät työttömiksi ja perhe joutuu waiwaistaloon. — Kuka siihen oli syypää? Oliko se yhteiskunta tahi isänmaa? Ei suinkaan. Syypäänä tällaiseen kohtaloon on kansan oma kewytmielisyys, kun ei sallita omien olojen ohjata elämää, waan jäljitellään sitäkin, mitä meidän maamme olot ei wät sallisi meidän jäl-

jitellä. — Käyttäkää kaiikkiin tarpeihinne niin tarkasti kuin waan suinkin moitte, kotiteollisuuden, taikka ainakin kotimaisen työn tuotteita, niin on warma, että ainakin naiswaen työnpuute poistuu, perheen elatus tuhansissa perheissä käy keweämmäksi, ja yleinen työkunto ja näppäryys elpyvät arwaamattomasti. — Antakaamme isänmaallisen mielialan puhdistaa ja wallita tapojamme niin, että mielimme ja itsellemme hankimme yksin sitä, mikä meille köyhän Suomen asukkaina ja wiljelijöinä on mahdollinen omistaa, kenenkään siitä kärsimättä. — Näin puhumme koska ajattelemme työn teettäjiä, työtuotteiden käyttäjiä ja niiden suhdetta työnpuutteeseen ja sitä seuraavaan köyhyyteen. Mutta mitä tekewät köyhät itse, ne joiden puolesta tässä puhumme, tuon puutteen ja köyhyyden estämiseksi? Yleensä voimme sanoa, että he siihen nähden owat melkein vieläkin wälinpitämättömmämpiä kuin warakkaat owatkaan. Työtä eiwät he maaseuduillakaan tahdo tehdä muusta kuin rahapalkasta. Luonnon tuotteita eiwät he ota palkasta kuin juuri joskus, silloinkin wastahakoisesti. Mutta kun rahapalkka saadaan käteen, menee se kauppiaalle ulkomaalaisen tawaran, jopa wiljanikin ostoon, ja sitä paitsi vielä suuri osa kahwiin, olueen ja wiinaanakin. Poikkeuksia tietysti löytyy, waan harvemmassa. — Yleisten olojen tämmöisiä ollen onko kumma, jos kärsitään työnpuutetta ja nälkää?

Kumma kuitenkin ajatella, että niin nuori kansa kuin Suomen kansa, jonka isänmaa vielä suurinmaksi osaksi on raakana suona, torpena ja rämeenä, nyt jo kärsii työnpuutetta. — Eikö Suomalaisen käsiwar-

ressja enää ole tarmoa firmeen ja kuokan käyttämiseen? Eikö Hämeen Matti enää kelpaa kiivenwääntäjäksi? Onko nyt jo kansan kakseliäisyys tehnyt tehtävänsä? Ovatko nyt jo ammatit ja muu keinollisuus antaneet mitä kansa voi niiltä vaatia? Eikö nyt enää hätäkään jaksa keinoa keksiä? — Näin tulee ajatelleeksi, kun oleskelee kaupungeissa, varsinkin pääkaupungissa, ja näkee niitä työväen joukkoja, jotka maaseuduilta tulvaavat kaupunkeihin työtä etsimään. Tässä kävi kuitenkin liian laajaksi koettaakaan tarkemmin vastata näihin kysymyksiin, puhumme niistä siis ainoastaan yleisesti, yksityiskohtiin kosketellen ainoastaan silloin, kun asia sitä vaatii. — Vastaaamme siis ensiksi kaikkiin näihin kysymyksiin pitkän ja syvän „ei” vastauksen. Kaikki se työ, jonka nuo kysymykset sisältävät, on vasta heikolla alulla. Suomen kansa ei juinkaan siihen nähden kaipaa työtä, mutta Suomen kansa kaipaa „Saarijärven Paavon” mieli-alaa ja hänen kärsivällisyyttänsä palkan odottamisessa. Suomen kansa ei enää turvaa Herraan siinä merkityksessä, kuin Paavo turvasi sanoessaan: „Waitka kokee, eipä hylkää Herra”. Ja sitkipä ei se uskallakaan ryhtyä suon sulattamiseen ja korven perkaamiseen samalla uskalluksella kuin Paavo, joka alkoi kädet tyhjänä rahasta, mutta sydän täynnä toivoa Herraan, siinä hänen aarteensa. Nykyään tahdotaan ensin wankasti rahaa yrityksen alkuunsaamiseksi ja sitten pikainen ja runjas palkan toivo. Jos näitä ehtoja ei saada täytetyiksi, niin lähdetään työttöminä maita ja mantereita kiertelemään, kohtalonsa kovuutta ja isänmaansa huonoutta matkalla walitellen. Tämöiseen ti-

laan joutuu tietysti kansa, joka kaikinpuolisesti kasvat-
taa vaatimuksiinsa nopeammin ja suuremmiksi kuin
toimeliaisuuttaan ja taitaitoaan sekä niiden turvissa
warttumaa uskaliaisuuttaan.

Sanotaan, että Suomen kansassa on vähän alkuun-
panijoita, vaan paljon osanottajia. Minkätähden niin?
Sentähden warmaanfin, että puuttuu uskaliaisuutta.
Mutta minkä tähden sitä puuttuu? Uskaliaisuuden tu-
kaiduttawat liian suuret vaatimukset sekä puuttuva us-
kallus hyvän ja rehellisen työn voittoon.

Maamies ei uskalla perustaa uutisafuntoa, kun
ei edeltäpäin tiedä, tulevatko liikeisimmät vuodentulot
olemaan semmoisia, että hän nykyajan vaatimusten mu-
kaan kohta pääsee voimiinsa. Tehdailija ei uskalla pe-
rustaa tehdasta, ellei edeltäpäin warmasti tiedä, tuleeko
hyvä voitto. Roettaa ilman warmuutta, sitä ei mie-
lellään moni tee, ennen lähtee köyhä maamies maasta
pois muualle kultaa weitsellä wuolemaan, niinkuin tuo
houkutteleva toivo sen kuva; ennen antaa rahamies
pääomiansa maata joko pankissa tai yhsityisten taskuissa
warmaa profenttia kaswamassa, sehän on warminta.
Niin sitä sitten mennään, siivet laskettuina, hiljaksen
ontuen eteenpäin. Oman kansan keinollisuus ja yritteli-
äisyys on lamaantuneena siitä, ettei alkaja edeltäpäin voi
warmasti päättää, millainen loppu tulee olemaan. Sen-
tähden ei meillä ole kuin vähän alkuunpanijoita, jota-
wastoin osanottajia, sitten kuin nähdään jonkun yrityk-
sen menestyvän, on liiankin paljon. Tämän ominai-
suuden Suomen kansassa owat ulkomaalaiset huomau-

neet, ja sentähden ovat useimmat tehtaات meidän maassamme ulkomaalaisten perustamia.

Mikä siis lienee syynä Suomalaisten työnpuutteeseen ja nälkään? Uskomme, että yhtenä syynä on Suomalaisten taipumus käyttää tarpeihinsa ulkomaalaisten tavaroita, semmoisissakin tapauksissa kuin kotimaista tyllä olisi saatavana, muistamatta sitä, että kun ulkomaalla valmistettua tavaraa käytetään, niin maksetaan wieraan kansan työmiehille se työpalkka, jota kotimaan työntekijät kipeästi tarvitsisivat. — Emme koskaan kauppoja tehdesjämme saa ajatella: minä ostan niin vähän, ettei se kansallistaloudessa mitään merkitse, ostanko ulkomaan wai kotimaan tavaraa. Mutta niin sitä juuri kaikkein useimmat ajattelevat, huomaamatta, että nuo jokapäiväiset pienet ostokset, ne juuri yhteenlaskettuina niitä miljoonia kaswattawat, jotka meiltä vuosittain hukkawat ulkomaalaisten taskuihin. Ja kuinka paljo wastakkainen olosuhde parantaisi kansallista warallisuuttamme, — kun siten markat, mikäli mahdollista saataisiin kiertelemään oman kansan keskuudessa, — on niin päivän selwä asia, ettei sitä tässä tarwis todistaa.

Suomalaisten työnpuutteeseen ja nälkään lienee osaltaan syynä myöskin tuo yllä mainittu uskaliaisuuden puute, kansastamme kun puuttuu alkuunpanijan rohkeutta. — „Mene sinä tuleen, tyllä minä tulen jälessä, jos näen, että sinä pääset läpitse“. — Tuollainen ajatussuunta tukahduttaa kaiken alkuunpanewan rohkeuden ja on aivan yhtä haitallinen kansan aineelliseen kehitykseen nähden, kuin tyhmän rohkea uskaliaisuuskin olisi.

Mutta vieläkin tahtoissimme puhua eräästä omi-

tuisuudesta kansassamme, joka sekin puolestaan on warfinfin köyhän kansan toimeentulolle haitallinen. — „En minä tällaista turhaa työtä wiitsi tehdä“, sanoi eräs tyttö, kun hän koti-torpastaan tuli erääseen säätyläisperheeseen, ja siellä pantiin kolme kertaa päivässä ruoka-astioita pesemään. „Eihän tästä loppua tulekaan. Kohta kun saan puhtaaksi, niin tuhrataan jälleen. Minä tässä waan koko päivän rätti kädessä saan seistä“. Ja wiikon päivät oltuaan meni kuin menikin koti-torppaan takaisin. — Toinen tyttö, samaten köyhästä kodista, otettiin kaswitarhaa perkaamaan, mutta työ tuntui hänestä liian halpamaiselta, hän karkasi työstään kotiin ja sanoi kotiin tullessaan: „En minä tahdo senlaista tehdä, ihmiset kulkewat tietä myöten siitä ohitse ja näkewät — luulewat pian ett'en muuhun kelpaa“. — Erään rusthollin isäntä pani noin 15 vuotta takaperin renkinsä perkaamaan läheistä metsää. Heidän tuli myöskin vähän muokata maanpintaa ja kylwää siihen heinän siementä. Isäntä nimittäin tahtoi siitä walmistaa kesälaidunta karjalle ja tahtoi sentähden saada tiheämpää heinän juurta kaswamaan, kuin mitä siinä luonnosta oli. Mutta tuommoisen laitumen valmistus oli paikkakunnalla wierasta, eiwätkä rengit juljeneet käskettyä työtä tehdä, kun eiwät olleet nähneet kenenkään muunkaan sitä tekewän. He uhkasivat mennä pois palveluksesta ja saivatkin mennä, mutta torpparit pantiin jatkamaan työtä, joka onnistuikin warsin hyvin. — Kun kaupungeissamme kiviä lasketaan, niin siihen työhön aina tuodaan wenäläisiä työntekijöitä. Suomalaiset eiwät ota sitä opetellakseen. Riittäkööt

nuo muutamat esimerkit kuvaamaan sitä tosiasiaa, että monet suomalaiset halveksivat toisia töitä, niin että häpeävät tehdä niitä, vaikka nämä työt ovat kaikin puolin rehellisiä ja tarpeellisia.

Lopetamme tämän keskustelumme tähän, toivoen että kansamme, mikäli itsenäisyyden tunto herää, ja se alkaa ajatella mitä sen tila vaatii siltä, myöskin tässä puheeksi otetun asian suhteen tekee mitä kansan edistykseksi ja aineelliselle vaurastumiselle näkee tarpeellista olevan. — Paljon olisi vielä sanottavaa, mutta jätämme sen siksseen. Yllä olevat viittaukset osoittavat kyllin, miltä kannalta mielestämme Suomalaisien tulisi järjestää olojansa. Kanjalainen.

Mitä yhä ylenewän siivistyksen tuottamista elämänvaatimuksistamme ovat oikentetut?

Siinä yleisessä ja tiireellisessä siivistämis- ja kehittämispuuhassa, joka nykyään kaikkialla vallitsee, joutaa tuskin kukaan pysähtyä ajattelemaan, mitä tästä kaikesta viimein tulee? Tuottaako tämä puuha lopullisesti jotain todellista hyvää? Ovatko esim. kaikki nämä siivistyksen tuomat suurennetut elämänvaatimukset, joiden päivä päiväältä näemme yhä kasvavan, todellakin jonkunmoinen parannus entisiin yksinkertaisiin tapoihin verraten? Eivätköhän meidän esi-isämme yksinkertaisine elintapoineen ja pienine toivineen eläneet paljon on-

nellisempina, rauhallisempina ja tyytyväisempinä kuin nykyajan ihmiset elävät? — Jos saamme uskoa vanhoja ukkoja ja akka, niin koko tämä uuden ajan edistys ei ole muuksi kuin hulluudeksi ja onnettomuudeksi. Ennen, vanhaan aikaan, niin kertovat vanhat, eivät ihmiset olleet niin vaativaisia ja turhamielisiä kuin nyt. He eivät ymmärtäneet olla niin tyytymättömät, eivätkä siis olleet niin onnettomatkaan kuin nykyajan ihmiset ovat. — Mutta me, jotka uhraamme voimamme, työmme, varamme ja henkiset lahjamme tämän uuden aikaisen kehityksen eduksi, me kun kerskaamme elävämme sivistyksen, vapauden, kaiken inhimillisen kehityksen aikakaudella, me tietysti emme kallista korvaamme semmoiselle puheelle, me waan todistamme tuhansilla esimerkeillä semmoiset puheet turhiksi, ja uskallamme lujasti siihen, että sivistystyömme johtaa ihmiskuntaa jaloutta, vapautta ja siis myös onnellisuutta kohti. — Mutta kaiken tämän ohessa täytyy meidän kuitenkin tunnustaa, että aikamme sivistystä seuraa paheet, joita ankaraasti on tuomittu ja sivistyksen kiroukseksi nimitetty. Sivistynyt yhteiskuntamme osoittaa taipumusta suojella hienonnetusta muodossa esiintyviä paheita, joita muinoin karkeissa, barbaarisissa muodoissaan esiintyvinä suorastaan voitiin paheiksi todistaa ja semmoisina ehkäistä. Sitäwastoin ne nykyisessä väärinkäytetyssä sivistysmuodossaan ja hienossa ulkoasussaan sokeasivat ihmisten silmät ja pääsivät siten wersomaan yhteiskunnalliseksi mätähaamoksi. Tämä tosiasia on antanut paljon aihetta epäilyksiin sivistyksen voimasta parantaa ihmiskuntaa ja saattaa sitä toivottuun päämaaliin. Si-

wistys ja edistys-kultueen jäljillä emme siis, niinkun soisimme, saadaa nähdä pelkkiä valolsia tulevaisuuden-kuvia, vaan synkkiä warjoja myöskin; epäkohtia, jotka kauhistuttaen niitä onnettomia, joiden osalle sattuvat, saattawat heitä epätoivossaan haluamaan wanhoja aikoja ja wanhoja oloja takaisin. Saattaapa vielä joskus käyda niinkin, että monet intoilijat, jotka ovat yli voimiensa reuhtoneet, ovat siten käyneet heikoiksi ja sortuneet, ja monet, jotka yli lahjainnsa ovat edistyneet, ovat jääneet kypsymättömiksi ja wäärin käyttäneet siwistykseen tuottamat edut, ja siten sortaneet itsensä. Mutta kuinka hyvää semmoiset henkilöt itse asiassa lienewät tarfoittaneetkin, ei heidän lausuntoihinsa siwistykseen arvosta kuitenkään ole painoa pantawa, sillä siwistys ei heidän sortumiseensa nähden syytä kantaanut, vaan heidän oma maltittomuutensa on ollut heidän todellinen sortajansa. — Maltillinen työntekijä edistykseen riweisjä, hän tuntee ja ymmärtää, että hän waltawan luonnon kehityslain palveluksessa työskentelee inhimillisen edistykseen hyväksi. Hänen henkensä waatii häntä siihen; hänen täytyy iloita siwistykseen menestyksestä, hänen täytyy kärsiä sen tuottamia vastuksia ja hänen täytyy surra sen haitahduksia; hän kantaa nukumatta sen usein rasittawiaakin taakkoja, mutta peräytyä hän vaan ei voi; taaksepäin hän ei pääse kulkemaan, eteenpäin waatii häntä siällinen voima, waikkapa taantumisen tarjoisi hänelle mitä hetkellistä hyvää tahansa. Ja semmoinen intoilija, hän tukee siwistystämme ja edistystämme, hän turvaa tulevaisuuttamme, hän ei wäärinkäytösten tähden alenna todellisen hyveen arwoa,

waan hän kehottaa kaikkia eteenpäin ja hän kulkee itse mukana. Mutta kysymme: täytyykö ihmiskunnan auttamattomasti kärsiä sivistyksen tuottamia pahennuksia? Täytyy kaikei, niin kauan kuin löytyy ihmisiä, jotka pahan luonteensa tyydytykseksi hyveitä pahoin käyttävät, siten muuttaen niitä paheiksi. Waan täytyyhän meidän kuitenkin hyvän lopulliseen voittoon luottaen toivoa, että epäkohdat poistuvat ja hairahdukset selviävät sen mukaan kuin yhä laajenewa ja syvenewä sivistys tunkeutuu walaisten ja puhdistuen ihmisyhdänten salaisimpiinkin sopukoihin.

Edellä viitattuamme niihin ajatussuuntiin, joita jokapäiväisessä elämässä kansalaisten keskinäisissä jutteluissa huomaamme ilmitulewan, lähdemme — mekin sivistyksen jalostuttawaan voimaan luottaen — tarkastamaan, mitkä sen tuottamista suurennetuista elämäntahtimuksista, joita syyttä ja syystäkin on ylellisyydeksi tahdottu tuomita, mahtanewat olla oikeutetut.

Kysymme ensin: missä nuo suurennetut elämäntahtimukset oikeastaan ilmestyvät? Siihen vastataksamme huomaamme, että varsinkin asuinhuoneihin ja niiden sisustukseen nähden vaatimukset yleensä suurenevistaan suurenewat. Saman huomion teemme huonekaluista ja waatteista sekä ruuista ja juomista myöskin. Sitäpaitsi olemme huomanneet ylenewän sivistyksen tuottawan yhä suurenewia vaatimuksia myöskin kirjallisuuden ja matkustusten suhteen.

Sivistynyt ihminen vaatii, että hänen asuinhuoneensa tulee olla tilawa ja waloisa sekä ilmanvaihto-

tormilla varustettu, koska hän tietää sen sovelias-
 suudesta suuressa määrässä riippuvan hänen oman
 terveytensä, mielialansa, työintonsa ja ahkeruutensa.
 Pienissä, matalissa, pimeissä ja ahdas-ilmaisissa huo-
 neissa ei siis siivistyksen vaatimuksilla kasvatettu ihmi-
 nen voi viihtyä. — Kun ajattelemme miten vanhaan
 aikaan tätä ihmisen menestymiselle tärkeää olosuhdetta
 unhotettiin, niin ihmettelemme että ollenkaan tultiin
 toimeen semmoissa asunnoissa, joissa silloin asuttiin.
 Jos suuria, tilavia rakennuksia joskus rakennettiin, niin
 tilavimmat ja valoistummat huoneet sisustettiin wieras-
 huoneiksi, joten ne suurimman osan vuodesta saivat
 seisoa aivan käyttämättöminä. Talonväki itse sullo-
 tui niin ahtaalle kuin suinkin, ja kaikki terveyden, mu-
 kamisuuden ja siisteyden vaatimukset jätettiin olematto-
 mina sikseen. Tässä kohden on siis siivistys luonut
 suuren muutoksen, siivistynyt ihminen kun vaatii, että
 hänen jokapäiväisen asumuksensa tulee olla semmoisen,
 että se vastaa terveyden, puhtauden, järjestyksen ja
 osaksi myös mukavuuden vaatimuksia. Mutta toiselta
 puolen se paljon vähentää wierashuoneiden paljoutta
 ja ylläpysyyttä, selittäen wieraan mieluisammin viihty-
 vän siisteissä, kodikkaisissa arkihuoneissa, kuin kylmissä,
 juhlallisissa wierashuoneissa, joista kodikkaisuus tavallisesti
 on kaukana. — Mutta ovatko nämä edellä viitattut
 vaatimukset oikeutetut? Ovat, ehdottomasti! Kaikki tie-
 dämme, ett'ei sen ihmisen eikä kansan henkistä tilaa kor-
 kealle arvata, jonka asumuksissa ja niiden ympäristössä
 huomataan epäjärjestyksen, likaisuuden ja epämukavuus-
 den vallitsevan. Siihen sananparsikin viittaa, kun sa-

noo: „Ilmoita paljonko saipuuta käytät, niin sanon sinulle millä siivistyksen asteella olet!“ —

Mitä taas huonekaluihin ja vaatteihin tulee, niin harjoitetaan niihin nähden nykyään todellakin wallatonta ylellisyyttä. Suuria rahasummia tuhlataan turhamielisen ja tyhjän koristelemishalun tyydyttämiseksi. Kalliin kalliita huonekaluja, silkki- ja plyyssi-kankailla päällystettyjä, ostellaan, eikä koti siitä tule lainkaan hauskemmaksi eikä kodikkaammaksi, päinvastoin tekee se ulkomaalaisella tyylillään ja komeudellaan wieraan ja tylyn vaikutuksen suomalaiseen mieleen. Koti voi aivan hyvin olla hieno ja kodikas warustettuna ihan yksinkertaisilla huonekaluilla, matoilla ja uutimilla. Pääasia waan on, että yleinen sopusointu wallitsee kodin siistillisessä järjestelmässä. Kodin tulee ilmaista asujanten kaunoaistia, sen suuntaa ja kehityskantaa. Ja sitä voi koti tehdä kaikessa yksinkertaisuudessa. — Tässä kohden on kotiteollisuudella erittäin suuri merkitys. Tuskin loistawin koti, kaikkine ulkomaalaisine hienouksineen voi tehdä niin rauhallista, niin kodikasta ja niin wiihdyttävää vaikutusta, kuin yksinkertainen kotimainen, aistikkaan kotiteollisuuden tuotteilla kalustettu ja sisustettu koti tekee. Sentähden tulisi huonekalujen päälliset, matot, uutimet y. m. olla oman kotiteollisuuden tuotteita, sillä semmoisina owat ne kodin hengen ja kehityskannan todistajina. Koti ja kodin asukkaat muodostawat niintawoin kokonaisuuden, ja koti on todellinen koti eikä waan asumafortteeri. — Tosin tämmöinen koti, jos sitä tahdotaan hienoksi, tulee warsin kalliksi, mutta se asia olkoon kunfin warallisuuden mukaan järjestettävä, me

waan tahtoissimme saada sanotuksi, että koti ollaksensa isänmaallinen, kansallinen ja samalla asujainten itenäistä käsitys- ja kehityskantaa osoittava, woipi olla ihan yksinkertainen ja vaatimaton.

Sivistys ei siis kodin sisustukseen nähden suurensen yleisiä kustannuksia, se waan suurentaa vaatimuksia kodin sisälliseen ominaiseen luonteeseen nähden, kun se waati, että kodin tulee mikäli mahdollista olla sisällisessä sopuissuussaan asujainten henkisen kehityksen kanssa. Siihen suuntaan työskentelee nykyään kansallinen sivistyksemme, ja se suunta sivistystyössämme on sekä oikeutettu että välttämätönkin. Mutta tätä sivistyksemme vaatimusta voi kansamme täyttää ainoastaan niin tavoin, että miehet ottawat kotoisen puikon, kirveen ja höylän käteensä niillä valmistaaakseen mieltensä mukaisia kaluja; waimot istuwat kotoisen rufin ääreen ja kalskuttawat kotoisia kangas-aseitaan, niillä valmistaaakseen mitä koti heidän kädestään tarvitsee. Kodillemme ja kansallemme wieraat ulkomaan tawarat huomattoot joutuneensa harharetkelle, kun Suomalaisen kotiin tunkeusivat.

Mitä tässä yleensä on kodin sisustuksesta sanottu, sopinee pääasiallisesti waatteukseen myöskin, koska waatetuksella on yksittyiseen henkilöön nähden sama merkitys kuin kodin sisustuksella on kotiin nähden. Todellinen sivistys hylkää turhamielisen, tyhjän koristelemisen ja waatii siis, että waatteuksen tulee olla yksinkertaisen ja muodolleen siwän. — Waatteen kaunistuksena tulee olla muodon hienous eikä luonnottomat puhwit ja muut lisäkkeet. Tästäkin kohden neuwoo oikea sivistys siis

säästäväisyyteen ja maltillisuuteen eikä suinkaan ole syyppää siihen ylellisyyteen, jota siivistyksen wäärentäjät koettawat sen syyksi selitellä.

Jokapäiväisen elämämme tärkeimpiä puolia ovat ruoka ja juoma. Eri kansoissa ja eri siivistys-asteilla huomataan ruuan ja juoman suhteen juuria erilaisuutta. Tilan ahtaus ei myönnä laajempaa selwitystä asiasta, katsoimme ainoastaan siihen, miten siivistyksemme on mainittuja olosuhteita muodostellut. — Mikäli terweys-opin vaatimukset ruumiillisen terweytemme säilyttämiseksi alkawat päästä wakuutukseksi, sikäli myös ihmiset alkawat kallistaa korwaansa terweys-opin määräyksille ruuan suhteen. Waan yksimielisyyteen ei tässä asiassa vielä ole päästy. Toiset waativat, että ruuan tulee olla mitä parhainta sekä laadulleen että maullleen, jonka tähden eivät suvaitse säästäväisyyttä ruuan ostamisessa eikä sen valmistuksessa. He puolustawat vaatimuksiaan sillä, että ihmisen terweys, työvoima, äly ja rohkeus, mitä suurimmassa määrässä riippuwat ihmisen ravinnosta ja on ravintoon siis myöskin mitä suurin huomio luotawa. Mutta waikka myönnämme, että heillä osaksi on oikeus puolellaan, täytyy meidän kuitenkin kohta huomauttaa, että tässä piilee suurikin waara joutua ylellisyyteen ja kaikkia muita vaatimuksia halveksimaan nautinnonhimoon. — Toiset taas waativat ruuan suhteen noudatettawaksi maltillista yksinkertaisuutta niinhywin ruokien walinnassa kuin niiden valmistuksessaakin. He wäittäwät, että yksinkertainen ruoka on woiimakainta ja terveellisintä, se kun ei uuwuta ihmistä ylen syömiseen eikä ylen juomiseen. „Ihminen

syököön elääksensä, eikä eläkö syödäkseenä". Me puolestamme yhdyimme näiden jälkimmäisten mielipiteeseen ja lausumme toivomuksemme, että kansalaisemme noudattaisivat ruoka-suhteitaan järjestäessään etupäässä sitä vaihtelevaisuutta, mikä terveydelle on välttämätöntä, ja valmistuksessa sitä valmistustapaa, mikä parhaiten säilyttää ruuan ravinto-arvon ja tekee sen keweästi sulawaksi. Ylellisyyttä karttetaan, tässä niinkuin kaikessa muussakin, sen ollen kansalliseksi kehityksemme esteellinen ja inhimillistä arvokkuuttamme alentava. Ennen kaikkia tässäkin muistutetaan, että todellinen siivistys neuvo ja kehottaa yksinkertaisuuteen ja säästäväisyyteen, samalla kuin se vaatii, että jokaisen ihmisen tulee tuntea ruoka-aineittemme ravintomäärä ja jokaisen kokin tulee osata parhain valmistustapa. — Tästä mainitaan vielä, että oikea siivistys ei suvaitse juoppoutta. Juoppous on kuitenkin niin ylen tavallinen nauttutuisissa siivestyksissäkin, että eräs maalaistyttö arveli juoppouden varsinaisesti kuuluvan siivestykseen. Kun nim. häntä, joka oli pitäjän hienoimpia tyttöjä, suositeltiin raittiusseuran jäseneksi menemään, vastasi hän että: „raittius ei kuulu hienompaan siivestykseen“.

Suurimmat lienevät siivestyksen vaatimukset kasvatuksen suhteen. Tunnuksellaan „Baloa kansalle“ on siivistys aikaansaanut mitä hyvimmat ja laajimmat muutokset kasvatuksen alalla. Tietopuolista ja käytännöllistä opetusta waaditaan kaikille, opin osallisuuteen kutsutaan kaikkia, hitainkaan ei saa jäädä osattomaksi. — Ne kustannukset, joita valtio ja vanhemmat lasten ja nuorison kasvatuksesta ottavat suo-

rittaakseen, eivät suinkaan ole pienet. Mutta niitä tulee kuitenkin jokaisen nurmatta suorittaa, muistaen, että tietopuolinen ja käytännöllinen oppi ja sivistys on aarre, jota ei voi syö eikä ruoste raiskaa — ei tulikaan pysty hävittämään. Joka sen aarteensa omaksensa saa, hänellä se elämän-ikänsä pysyy. Kuitenkin täys'ikäisen omassa wallassa sitten on käyttää aarrettaan hyödyksensä tahti wahingokseen. Koti ja kansa on tehnyt, minkä on voinut, antanut, mitä parhaimmaksi on tietänyt ja ymmärtänyt. — Ja todella ovatkin koulumme nykyään sillä kannalla, että ne antavat lapselle sivistyskantaamme vastaavan opetuksen ja kasvatuksen. Waan kouluja on meillä liian vähän, kaikki lapset eivät saa tilaa niissä, sentähden kuuluu ääniä koulupäkon asettamisesta, joka pakko welvoittaisi riittävän määrän kouluja perustamaan, ett'ei kukaan jäisi opetuksesta osattomaksi. Mutta täysi-ikäisen nuorison kasvatusta kaipaa vielä suuria uhrauksia. Sillä nykyään ei kansan nuorison, varsinkaan ei maalaisnuorison, kasvatusta ole aikamme sivistystä vastaavalla kannalla. Tämän onkin kansamme täysin oivaltanut, ja siksi se on kiireellisesti puuhannut kansanopistojen perustamista. Kansa tahtoo nuorisollensa senlaista kasvatusta, joka selwittää heille heidän yhteiskunnalliset ja kansalliset welvollisuutensa ja oikeutensa. Waan käytännöllistä opetusta on nuorisolle myöskin annettava, ja sitä annettaessa luotakoon tarhan tarffa huomio kunkin luonnonlahjoihin ja annettakoon kunkin elämäntyönsä, aineellisen toimeentulonsa turvaamiseksi, walita juuri se työala, johon hänellä on luonnollinen taipumus. Sillä ainoastaan

siinä työssä voi hän saavuttaa tyydyttävän taitavuuden ja kätewyyden, sekä toivottavasti myöskin tyydyttävän jokapäiväisen toimeentulon. — Vanhempien varallisuuteen nähden tuntuvat kustannukset, joita he lastensa kasvatuksen tähden saavat suorittaa, monasti kovan raskailta, mutta säästettäköön muissa suhteissa miten suinkin voidaan, ja annettaa nuorisolle semmoinen kaswatus, että se voi aikanaan täyttää mitä isänmaan ja kansan täytyy siltä waatia. — Isänmaan ja kansan tulevaisuus on nuorisomme poween kätkettynä. Nuorisomme on siis kansamme tulevaisuus. Pyhimpiä velvollisuuksiamme on kansamme tulevaisuuden turvaaminen — siis nuorisomme kaswatus. „Shminen kyntää ja kylwää, Jumala sadon antaa“.

Warsin suuret waatimukset asettaa siivistys myös kirjallisuuteen nähden. Sanomalehdet, aikakauskirjat, kaunokirjallisuus y. m. painotuotteet lisäävät tuntuvasja määräsja vuotuista kulunkiarwiotamme. Mutta ne owat yleiselle kehityksellemme niin perin wälttämättömiä, ettemme voi ajatellaakaan niiden poistamista. Oman sanomalehtiä ja kirjallisuutta elämme ikäänkuin jonkinlaista erakko-elämää, tietämättöminä kansamme yleisistä pyrinnoista ja wieraina niille aatevirtauksille, jotka kansassamme syntywät ja sen kehitystä ohjaawat. Mutta wieraana oman kansansa pyrinnoille ja kehitykselle ei tosi kansalainen ole oikeutettu olemaan. Mitä taas siivistyksen waatimukseen maan ja kansan tuntemiseen nähden tulee, niin owat matkustukset tehokkaimmat keinot sen tyydyttämiseksi. Yleensä woimme sanoa, että ne warat, joita käytetään semmoisten matkustelemisten

juorittamiseen, joiden tarkoituksena on maan luontoon ja kansan elämäntapoihin tutustuminen, ammattitaidon kehittäminen, eri paikkakuntien ja kansojen maanviljelystapoihin tutustuminen j. n. e. ovat hyödyksi käytetyt. Mutta kaikesta opetuksesta lienee matkusteleminen aineellisesti rasittavin, sillä matkustus kysyy paljon rahaa, waan niiden vanhempain, joilla on varoja, ei suinkaan pitäisi estää täysikasvuista nuorisoansa matkustelemasta, koska ymmärrämme, että „paljon nähnyt paljon tietää, paljon kokenut paljon ymmärtää“. Ja mitä laajempi näköala ihmisellä on, sitä monipuolisemmin hän myös tykenee omia olosuhteitaan punnitsemaan. Olemme nyt tässä mitä suurimmassa lyhykäisyydessä koettaneet viitata niihin kohtiin jokapäiväisen elämämme piirissä, jossa aikakautemme sivistys on ehkä tuntuvin muutokset aikaan saanut. Ja sitä tehdesämme olemme huomanneet, että muutokset tosiaankin tuottavat entistä suurempia kustannuksia, ja juuri sentähden asettawat kansan säästäväisyyden moneen kovaan koetukseen. Mutta toiselta puolen vaatii sivistys kansan kaikinpuolista käytännöllistä työkuntoa kehitettäväksi, niin että se woipi mahdollisimman suurimmassa määrässä korottaa kansan työtuotteliaisuutta ja aineellista vaurastumista. Tämän ohessa tuomitsee sivistys kaikenlaisen turhamielisyyden, tyhjän koristelemishalun ja kevytmielisen, tuhlaavaisen ylellisyyden maanpakoon, hyväksyen ainoastaan sen, mikä todellisesti tuottaa kansalle henkistä ylennystä ja rehellistä aineellista vaurastumista. — Opettaja.

Gräs B. Topeliuksen kirjoittama kirjoitus 49 vuotta sitten.

„Helsingfors tidningar“-nimisessä sanomalehdessä w. 1845 löytyy eräs kirjoitus, jonka on kirjoittanut B. Topelius. Painatamme tähän mainitusta kirjoituksesta otteita suomeksi käännettyinä. Olemme warmat siitä, että kansa mielihyvällä lukee, mitä jalo runoilija lausui eräästä äidin tehtävästä isänmaan palveluksessa.

Suomen äideille.

Usein lausutaan ja usein kuitenkin unhotetaan sanat: „jos mies on ihmiskunnan pää ja käsi, niin on nainen sen lämmin sydän, jossa joka tunne syntyy“. Tulisihan miehen wilpittömästi tunnustaa: „lapsena, heikkona ja turwattomana ollessani rawitsi minua äitini ja hänen rakkautensa teki minut voimakkaaksi. Mutta hänen waalimanaan en warttunut ainoastaan ulkonaisen olentoni puolesta; hän kätti sielunsa minun sieluuni, hän antoi minulle parhaan osan olennostaan, ja hänen kauttansa kasvoi minussa sydämen wiisaus. Hän herätti sieluni ensimmäisen ajatuksen Jumalasta ja iankaikkeisuudesta, häneltä sain ensimmäisen käsityksen siwistyksestä ja hywistä tawoista. Sellaiseksi kuin siin olentoni sittenmin muodostui, sellaiseksi muodostui se hänen kauttansa, äitini kautta, joka kätti sieluuni tuon sanomattoman, hämäräperäisen pohjaverin, johon sitten kaikki elämän kummut painuivat. Mihin ikinä tieni on johtanut, mitä olen oppinut ja toiminut, aina on mi-

nulla säilynyt tämä hiljainen äitini perintö, waikka toinen rakkaus olisikin antanut elämälleni toisen sisällyksen, ja mitä pienentään maailmassa tuhlaten menettänyt, tätä perintöä en ole woinut häwittää". . . .

Näin täytyy miehen puhua, jos häntä ei joksaise ylpeä itsekylläisyys. Mutta kuitenkin kantaa yksin hän kummian. Hänestä kertoo historia, hänen ajatuksensa ja tekonsa muodostawat niin sanoakseni maailman menon ulkoisuuden. Ja niin unhotetaan kokonaan, että äidinrakkaus on luonut sukukuntain katsantotawat, että naisen filmä on se lämmin aurinko, jota paitsi ei ainoakaan ajan kukkanen olisi tyennyt kehittämään sirkkalehtiänsä historiassa. Sentähden puhukoon kukaan ensin naiselle lausuessaan: kaswata kansani!

Te Suomen äidit, jotka kaswatatte sitä sukupolwea, joka 20 tai 30 vuoden kuluttua on omistawa tämän maan! Kuinka täytätte te pyhän, kallin kutsunne?

Kun tarkastamme sitä sukupolwea, joka näinä aikoina jättää lapsuutensa päiwät ja on walmis astumaan maailmaan ja elämään, tefisimme wäärin, elleimme tunnustaisi teidän hellää, äidillistä huolenpitoanne. Itse kaswatettuina jumalaapelkääväisiksi, siweellisiksi ja kodin parasta harrastawiksi henkilöiksi, olette te koettaneet jalkaa näitä awuja äidinperintönä rakkaillenne. Mikä, joka kaikki armostele, on osoittawa, kuinka tämä on teille onnistunut. Te olette kuitenkin tässä kohden täytäneet welvollisuutenne. Lukuun ottamatta niitä poikkeuksia, jotka täällä kuten muuallakin, joutuvat nautinnonhimon, turhamielisyyden ja kemytmielisyyden uhreiksi,

ei kukaan voine väittää nyt kukoistavista Suomen tyt-
täristä ja pojista, että he olisivat vähemmän siiveelli-
sesti siivistyneitä, kuin minä muun maan nuoriso ta-
hansa. Te tiedätte kyllä, ja te sen mielellämme tunnus-
tatte, että opetus monessa suhteessa on puutteellinen.
Tämä on kuitenkin haitta, josta ei voi teitä syyttää,
ja jota nyky-aikana vähitellen koetetaan parantaa.

Mutta tätä warttunutta ja vasta warttuvaa nuo-
risoa haittaa suuri ja haikasti tuntuva puute, jota ei
mikään siivistys voi werhota eikä mikään siiveellinen
arvo korvata: siltä puuttuu sydäntä suomalaista
synnyinmaata kohtaan.

Tunnustakaamme totuus, waikka tämä tunnustus
saattaisikin meidät häpeämään: Koko säätyluokka maas-
samme, yhdeksän kymmenettä osaa kaupunkien porvaris-
tosta ja käsityöläisistä kuin myöskin lukuisa talonpoikai-
nen väestö rannikolla ovat kieleltään ja siivistykseltään
ruotsalaisia. Melkoinen osa siivistynyttä nuorisoa kuu-
lee harvoin, tuskin milloinkaan, suomalaista sanaa ko-
disaan.

Röyhinkin ruotsalainen puhuu itsetunnolla kan-
sallisuudestaan, ryyhyinen irlantilainen kerskaa suku-
perästään; mutta Suomen etewin nuoriso häpeää isän-
maatansa. Mitä sanoisitte, jos omat lapsenne lausuisi-
vat teistä wieraalle: „tämä ei ole äitini, hänen kielen-
sä ei ole minun kieleni ja hänen sydämensä ei ole mi-
nun sydämeni; hän on tuntematonta sukuperää, al-
haista säätyä ja siivistymätön, minä en tunne häntä!“
Eikö tämä teitä syvästi louffaisi? Ja ettekö usko, että
Suomen kansalla on sydän, joka hiljaisuudessa kärsii

fiitä ansaitsemattomasta, tyllystä ja luonnottomasta kohtelusta, jonka se — ollen tässä suhteessa ainoa laatuun maailmassa — saa osakseen omiltaan, niiltä henkilöiltä, joihin se niin mielellään liittyisi lämpöisellä luottamuksella. Te Suomen äidit, tämä on toki armotonta, ja teidän äidinsydamenne käsittää parhaiten, miltä tuntuu elää omaisten ja hylkäämänä. Tahdotteko hellästi ja rehellisesti luovata voimainne mukaan wai-
kuttaa Suomen nousuun nuorisoon, niin ett'ei se tästä lähtien kiittämättömyydellään ja ylenkatseellaan tuottaisi omalle äidilleen katkerinta surua?

Sillä teidän tehtävänne tämä pääasiallisesti on. Mitä auttaa kirjoittaminen ja puhuminen täysi-ikäisille maassamme, työskenteleminen kielen ja kirjallisuuden alalla, kansan siivistyksen edistäminen, mitä tämä kaikki auttaa, jos lapsenkamareista yhä astuu ilmoille uusi nuoriso yhtä wieras maallensa, kansallensa ja sen kielelle, yhtä tottunut niitä halveksimaan, yhtä kärkeä waihtamaan niitä ensimmäiseen wieraaseen, joka jotakin etuja tarjoaa. Täällä, perheissä, täällä hienoisissa juurisissa, joiden kautta kansan kukkanen imee jaloimman mehunsa synnyinmaasta, täällä piilee kaiken sen nurinkärsyyden ja walhesiivistyksen alkuaihe, joka erottaa maamme siivistyneen nuorison kansan sywistä riiveistä. Tahdotteko tarmonne takaa toimia poistaaksenne juoppaa niiden väliltä, joita Jumala on yhdistänyt: kansalaisten, kansan ja isänmaan?

Teille sanotaan kenties, että tämä on mielikuwista. Ja kun ajattelette omia lapsuuden aikojanne, sitä kaswatusta, jonka te saitte kodeissanne, miten wieraina

Suomen kansalle tekin laswoitte, mutta kuinka te sentään olette tulleet kelpo ihmisiksi ja kansalaisiksi, niin ehkä tekin arvelette, että tämä uusi suomalaisuutta puoltava puhe on joutavaa ja tarpeetonta. Mutta voiko sanoa mielikuvitukseksi vaatimusta, että ihminen tarvitsee kansaa ja isänmaata yhtä hyvin kuin äitiä ja kotia maailmassa? Ja kumpakaan ei ole sillä, joka waeltaa wieraana omainsa keskellä, rakastamatta, mitä he rakastawat, tuntematta, mitä he tuntewat ja löytämättä heissä vastakäikua olentonsa sisimpiin toivomuksiin.

Älkää sentähden uskofo niitä, jotka sanowat teille, että tämä on mielikuvitusta ja tyhjää hourailamista. Älkää myös niitä uskofo, jotka arwelewat tämän olevan wahingollista liioittelua itjesään hyvää asiaa warten. Eihän kukaan waadi, että kieltäisitte lapsianne puhumasta ruotsia; olkoon ruotsalainen siwistys teille ja heille kallisarwoinen kuten ennenkin, ja mitä muilla kansoilla tapaatte hyvää ja hyödyllistä, sitä käyttekää ja opettakaa wast'edeskin wapaasti. Teitä pyydetään waan suorittamaan tämä ainoa, yksinkertainen ja luonnollinen tehtävä: opettakaa lapsenne rakastamaan omaa kansaansa ennen muita kansoja, omaa kieltänsä ennen muita kieliä ja omaa maatansa ennen kaikkia muita maita maailmassa.

Kuinka teidän tässä kohden tulee menetellä, on helpompi tuntea kuin sanoin selittää. Te tiedätte sen paremmin kuin minä. Isänmaanrakkautta ei milloinkaan voi ulkoläksynä oppia; läksy unohtuu jo ehkä huomispäivänä, mutta yksinkertainen laulu, kaunis satu

jääpi ainiaaksi lapsen mieleen. Antakaa lapsenne jo ensimmäisinä ikävuosinaan oppia rakastamaan suomen kieltä. Totuttakaa heitä aikaiseen kunnioittamaan ja rakastamaan kansaansa ja maatansa, niin että heissä lapsuutensa kodissa kehittyisi suora suomalainen mieli, joka heidän maailmalle lähtiesjään kestäisi kaikki kiusaukset ja kerran tekisi heidät kykenewiksi rakastamaan ja palvelemaan maatansa, samoin kuin Jumalaansa „kaikesta sydämmestään, kaikesta sielustaan ja kaikesta mielestään“.

Katso, tämän voitte te tehdä, te suomalaiset äidit! Tämän yksinkertaisen, pyhän tehtävän usko nyky-aika teille tänä hetkenä. Sillä me, jotka nyt elämme kantaen menneen ajan kahleita, kuitenkin kiitollisina siitä, mitä tämä mennyt aika on meille suonut, me katsomme kohti tulevaa sukupolvea, joka on saattawa sowingtoon siivistyksen ja kansan. Tämä sukupolvi on teidän kasvatettava; älkää sitä turmelko! Saattakaa se suomalaisen äidinmaansa yhteyteen ja teroittakaa ennen kaikkea sen sydämeen varoittawa käsky: „kunnioita isääsi ja äitiäsi, ettäs menestyisit ja kauan eläisit maan päällä!“

Näin puhui jalo runoilija J. Topelius niille Suomen äideille, joiden kodeissa, kouluissa ja seurapiireissä ruotsinkieli oli syrjäyttänyt sulon suomenkielen.

Nyt owat muukalaiset teollisuuden tuotteet syrjäyttäneet Suomalaisen työn, suomalaiset värit, mallit, kuosit ja kaavat. Ransa wieraantuu wieraantumistaan kotimaisesta teollisuudestaan. Siinä asiassa Suomalai-

silta todellakin tähän aikaan „puuttuu sydäntä Suomalaista synnyinmaatansa kohtaan“. Nyt oliswat siis runoilijan sanat Suomen äideille uudestaan lausuttawat: „Opettakaa lapsenne rakastamaan omaa kansaansa ennen muita kansoja ja synnyinmaatansa ennen kaikkia muita maita mailmasja. Saattakaa jowintoon siwistyksen ja kansan“.

Antakaa täydellinen Suomalaisuutenne aina esiintyä siwistykksesjämme. —

Onnellinen koti.

„Puhasta lähteestä virtaa puhdasta wettä; puhdas wesi raitistuttaa, puhdistaa ja parantaa“.

Lähteeseen woinme werrata kotia ja perhettä. Ne mielialat, ne ajatussuunnat ja ne maailman katsantotawat, jotka kodissa wallitsewat, painawat leimansa lasten mieliin ja wirtaawat heidän kauttansa ulos elämään. Jos kodissa wallitsee hywä, puhdas, ystävällinen ja rauhaista henki, niin sopii toivoa, että sieltä wirtaa myös hyviä, siweellisiä henkisiä wirtauksia yhteiskuntaan. Pitäköön siis jokainen, jolla on oma koti, taikka joka toisen kodissa oleskelee, kodin sisällistä henkeä pyhänä, tehköön kukin minä woi kodin hywää henkeä suojellaksensa. Puhdistakoon kukin osaltaan kotiansa tuommoiseksi firffaaksi, raitistuttawaksi ja parantawaksi elon lähteeksi. — Kodin tilaan waiwuttawat tietysti kaikki sen jäsenet, mutta suurin waiwutus on kuitenkin kodin ja

perheen haltioilla, isällä ja äidillä. Sentähden tässä puhummeikin lähinnä heistä. —

Vanhemmat ovat suuressa vastuunalaisuudessa itsestään ja lapsistaan Jumalan, isänmaan ja kansansa edessä. — Kukaan ihminen ei ole oikeutettu „maailman Matiksi“ heittäytymään — kukaan ei saa ajatella itsestään: „yhden tekewä minäläinen minä olen, oma asiani olenko kunnon ihminen vai ei hylkiö,“ sillä jokainen ihminen, kuinka vapaa hän muuten lieneekin, on luotu Jumalan kuvasi ja taivaan valtakuntaa varten luodun ihmiskunnan jäseneksi. Sitä paitsi on jokainen sekä kansan että yhteiskunnan jäsen, ja heittäöksi ruvetuaan on hän raskeana taakkana ja loukkauskiivenä, kansansa ja yhteiskuntansa surun lapsena. Kun siis jokainen yksityinen ihminen on näin suuressa vastuunalaisuudessa omasta itsestään, niin kuinka paljon suurempi on vanhempien vastuunalaisuus, heidän kuin täytyy vastata myöskin siitä, minäläiseksi ihmisiksi, minäläiseksi kansalaisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi he lapsensa kasvattavat. — Koti on elämän tärkein siiveellinen koulu. Sanoin jo, että koti painaa leiman lapsiin heidän eliniäkseen, eikä siinä kyllä — lasten ja lasten-lasten kautta jatkuu kodin vaikutus edelleen useampia sukupolvia. — Kun nyt tässä lähden puhumaan kodista ynnä isän ja äidin suhteesta siihen, niin pyydän ette sitä turhana puheena kuuntele, sillä tällä asialla on enemmän painoa ja merkitystä, kuin mitä sillä äkkipäätä ajatellen huomaakaan olevan, ja mitä sillä noin jokapäiväisessä elämässä tulee ajatelleeksi olevan.

Isän ja äidin suhde toisiinsa vaikuttaa mitä sy-

wimmästi kodin yleiseen henkiseen tilaan. Sentähden onkin wälttämätöntä, että isä ja äiti kohtelewat toisiaan kunnioituksella ja rakkaudella. Kowia, pahoja, raakoja sanoja he eivät koskaan saa lausua toisilleen eikä muutenkaan kohdella toisiaan sopimattomasti. Sanoin, että heidän täytyy! Minkätähden niin? Sentähden, että heidän täytyy olla esimerkkinä lapsilleen, heidän täytyy oman esimerkinsä kautta opettaa lapsiansa rakastamaan ja kunnioittamaan vanhempiansa. Isän ja äidin tulee myöskin muistaa että he, opettaessaan lapsiaan vanhempiansa rakastamaan ja kunnioittamaan, johtawat heitä Jumalata rakastamaan ja kunnioittamaan. Tämöistä rakkauden ja kunnioituksen tuntoa herättävät ja kaswattawat vanhemmat lapsissaan parhaiten oman esimerkinsä kautta. Salweksien eivät he koskaan saa kohdella toisiaan. Lasten tulee nähdä ja ymmärtää, että isä ja äiti owat toinen toisensa neuvonantajina ja auttajina, aiwan niinkuin he owat lastenkin neuvonantajina ja auttajina. — Kuinka tärkeän tärkeä tämä asia on, ymmärrämme jo siitäkin, kun ajattelemme että Jumala käskyissään on tähän käskyyn liittännyt erityisen lupauksen: „Rakasta isääsi ja äitiäsi, ettäs menestyisit ja kauan eläisit maan päällä“. — Lapsi, joka ei rakasta isäänsä eikä äitiänsä, hänellä siis ei ole menestystä maan päällä. Vanhempien täytyy siis lapsissaan herättää ja kaswattaa rakkautta ja kunnioitusta itseänsä kohtaan. Ja tämän rakkauden tulee perustua, ei suinkaan toralla, riidalla ja rangaistuksella herätettyyn peltoon, vaan sen tulee perustua kauniin, puhtaan, rak-

kaan käytöksen herättämään wakaumukseen ja luottamukseen.

Kodin onnella on monta seppää! Järjellinen säästäväisyys on yksi niitä seppiä, jotka wasarallaan takowat koti-onnen pysyväisyyttä. Järjellinen säästäväisyys on siis myöskin welvollisuus, jota isä ja äiti eivät saa unhottaa. Olkoot kuinka warakkaat hywänsä, tuhlaawaisuuteen he eivät saa lapsiansa totuttaa. Waan tämän asian moni isä ja äiti kuitenkin, ikävä kyllä, unhottawat. Lapset saawat monessa semmoisessa kodissa, missä ruokaa ja vaatetta on niukalta, nähdä isän ja äidin wähillä waroillaan hankkiwan turhia koristus-esineitä kodin ulkonaiseksi kaunistukseksi; saawat nähdä heidän kutsuwan wieraita, pitävän suuria pitoja, ostelewan päihdyttäviä juomia y. m. s. Ja tämän kaiken tapahtuessa saawat lapset kuulla isän ja äidin keskenään puhuwan köyhyydestään ja rahan puutteestaan. Kun sitten lapset pyytävät rahaa esim. koulutarpeihinsa, niin isä ja äiti voivat olla hywin pahoillaan ja sanoa lasten kuullen, että koulu kuluttaa kowin paljon waroja, j. n. e. Millaiseksi voimme ajatella lasten käsityksen tuhlauksesta ja säästäväisyydestä tulewan tällaisten olosuhteiden wallitesa? — Lapsia tulee opettaa ja kaswattaa säästäväisyyteen, mutta sen ohessa waroittaa heitä itaruudesta.

Jokapäiwäisessä elämässä onkin tuhansia tilaisuuksia saada lasta huomaamaan erotuksen säästäväisyyden ja itaruuden välillä. Semmoisia tilaisuuksia owat esim. ne, jolloin lapset pyytävät rahaa makeisiin tai johonkin muuhun turhuuteen, jota vanhemmat kieltävät heiltä,

waan samalla hetkellä näkivät vanhempain antaman apua köyhälle tarvitsevalle; samaten myös kun lapset huomaavat, että vanhemmat aina moittimatta antavat lapsille, mitä he välttämättömästi tarvitsevat, mutta sitävastoin osoittavat olevansa pahalla mielellä, kun lapset käyttäytyvät ymmärtämättömästi ja pyytävät vanhemmilta varoja ylellisyyksiin ja turhuuksiin. Säästäväisyys on inhimillinen velvollisuus. — Jonka ei tarvitse säästää itselleen tai omaisilleen, hän säästääköön isänmaalleen ja kansalleen. Staruudesta vapaa säästäväisyys olkoon siis jokaisen kodin velvollisuutena, samalla kuin se on tärkeä kotoisen onnen lähde.

Sanoin jo, että kodin onnella on monta seppää, puhun tässä vielä muutamista. Yksi vanhempien tärkeimpiä velvollisuuksia on raittius. Nuopot vanhemmat masentavat ja sortavat perhettään kaikinpuolisesti, turmelevat kotielämän puhtauden ja herättävät lapsissaan ja ympäristössään halveksimista ja inhoa itseänsä kohtaan. Tässä kävi liian laajaksi luetella juoppouden monipuolisia seurauksia. Jätän sen siis tekemättä, koska voin otaksua, että kaikki ne, jo entuudelta tuntevat, juoppouden pahe kun, surullista kyllä, on kanssamme niin ylen tavallinen, että kaikki ovat elämässä nähneet ja kuulleet sen tuhoja.

Vanhempien tulisi aina muistaa, että lapsi ei vielä ole saavuttanut itsenäisyyttä, vaan on itsenäisyyttä kohti kulkemassa, kasvamassa; lapsella ei ole vielä kehittynyttä hengen sisällystä, vaan hän hakee elämästä sisällystä itselleen ja on juuri sentähden niin huomaavaan ja halukas jäljittelemään kaikkia, mitä

maan näkee vanhempien ihmisten tekemän ja puhuvan. Isän ja äidin tulee sentähden olla varowaiset omassa käytöksessään ja puheissaan sekä tarkasti waroa ja walwoa, ett'ei irstaita, kewytmielisiä ihmisiä saa oleskella heidän kodissaan. Warfinkin palvelijoita walitessaan tulee heidän tarkasti tutkia näiden luonnetta ja elämää, ett'eivät heidän kauttansa saa pahennusta kotiinsa. Rikkaruohon saa pellolta pois perkaamalla, pahimmat polttamalla, mutta nuoreen ihmisyydämmeen kylwettyä pahetta ei saada lähtemään tuskin millään. — Vanhempien tulee sentähden tarkasti katsoa, että ne ihmiset, jotka heidän kodissaan oleskelewat, eivät ole rikkaruohojen istuttajia. Jos niin onnettomasti on tapahtunut, että semmoinen henkilö on päässyt kotiin tunkeutumaan, niin on hän lasten tähden pianmiten toimitettava sieltä pois. Koti on kaswitarha, ja me tiedämme, että kaswit menestywät ainoastaan hyvässä maassa ja raittiissa ilmassa. Toimittakaa hyvää maata ja raitista henkeä kotinne, sillä teidän ja kotinne onni rippuu paljon lastenne menestymisestä.

Uusin tapahtuu, että isä, jonka hartioilla lepää kodin aineellinen maurastuminen, näiden huolien tähden on estettynä ottamasta osaa kotielämän ohjaamiseen ja lastensa kaswatukseen siinä määrässä kuin tarpeellista olisi. Baan kun isä ja äiti owat ykfinmieliset ja kohtelevat toisiaan kunnioituksella, niin owat he sen kautta herättäneet kunnioitusta sekä lapsissaan, että muusjain talon wäessään, ja täten äidin hallinto isän poisja ollessa käy paljon wakawammaksi, joten hän siis woi täyttää osaksi isänkin tehtäviä kaswatuksessa. Mutta

aiwan usein olemme nähneet isä, jotka kotia tullessaan eivät luo laisinkaan huomiota koti-elämään, warfinkaan eivät wälitä lapsistaan, waan omat äreitä ja tuskittelevat, jos lapset eivät ole kyllin hiljaa. Mitä senlaisesta isästä ajattelen, käynee edellisestä selwäksi. — Vanhempien welwollisuutena kodissaan on siis ehdottomasti ylläpitää lempeätä ja wakaata suhdetta toisiinsa, lapsiin ja kotiwäkeensä yleensä; heidän tulee ylläpitää hywäntahtoista, mutta samalla lujaa ja tasaista iännyyttä; luoda hywä ja raitis mieliala kotiinsa sekä sieltä poistaa kaikki, mikä voi tavalla tai toisella häiritä ja vähentää kodin onnea.

Jos saattaisimme ajatella, että kaikki perheen haltijat kansassamme miettivät tässä huomautettuja perheellisiä welwollisuuksiansa ja koettaisivat niitä noudattaa, niin olisivat ehkä suurimmat louffauskimet kotonnen portailta siirretyt syrjään ja todellisesti onnellinen koti olisi warmaankin paljon lähempänä jokaista, koti, josta kuten alussa sanoimme, wirtaa hyviä, puhdaita henkisiä wirtauksia kansaan.

Pahat kielet.

Nykyisessä niinkutsutusja walistuksen aikakaudessa työskennellään ahkerasti ihmiskunnan jalostuttamiseksi ja siwistämiseksi; koetetaan lewittää walistusta niin laajoihin piireihin kuin juinkin; koetetaan saattaa kaikki

kansanferrokset siivistyksen osallisuuteen; puhutaan ja kirjoitetaan wapaudesta ja inhimillisistä oikeuksista, humanisuudesta rakkaudesta kanssaihmiisiin; siivistysseuroja, raittiusseuroja, hywäntekewäisyysseuroja perustellaan kaikkialla. Tämä kaikki tavallaan osoittaa kuinka hartaasti ajatellaan ja puuhataan ihmiskunnan kaikinpuolisen edistyksen hywäksi. Mutta kaiken tämän ohessa löytyy kuitenkin äärettömän paljo lemmettömyyttä, pahutta ja lähimmäisen sortoa, semmoisisjain piireissä, jotka kuitenkin ulkonaisesti kantawat siivistyksen leimaa. Tämä tosiasia osoittaa, että siivistys usein on waan ulkoisuorta, joka werhoaa sisällistä wajanaisuutta. Pintapuolisesti siivistyneiden ihmisten sydämmeen ei ole pääsnyt tunkeutumaan käsky: „Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi“.

Yllä mainittua sisällistä siivistyksen puutetta ilmaisee mitä ikäwimmällä tavalla ihmisten ruma tapa panetella lähimmäisiään. He eivät kawahda wieraiden ihmisten läsnä ollessa lausua ihmisarwoa alentawia asioita poisja olewista henkilöistä; eivät kawahda seläntäna tehdä ilkeitä wiittauksia toisista ihmisistä, jotka eivät asiasta mitään tiedä eiwätkä siis voi itseänsä puolustaakaan. Tämmöistä puhetapaa käyttää moni ihminen niin ahkerasti, että se lopulta käy hänelle tottumukseksi, jonka tähden hänen harwoin kuullaan puhuvan muuta kuin pahaa toisista. Syyt tämmöiseen käytökseen voivat olla moninaiset, mutta sywimmät ja waikeuttawimmat owat henkinen raakuus ja sydämen lemmettömyys.

Rakauden tunne herättää monessa ihmisessä pa-

nettelemisen halua. Löytyy nimittäin warfin paljo ihmisiä, jotka eivät voi sietää, että toisilla on etuja, joita he itse kaipaavat. Olkootpa nuo edut kuinka pienet ja vähäpätöiset hywänsä, jos ne waan owat omia etuja suuremmat, niin niitä täytyy panetellen halventaa.

Tunnettu asia on, että kun waan pahaan puheeseen alku saadaan, niin wallan itsestään se kulkee ja kasvaa, sillä pahuudella on monta nimetöntä palvelijaa.

Suuren suurena konnana pidetään sitä ihmistä, joka nukkumalta warastaa, koska nukkuma on siinä tilassa, että hänen on mahdoton itseänsä suojella. Tuonlainen warkaus koskee kuitenkin waan aineellista, siirtymää tawaraa, jota voi tawalla tai toisella saada jälleen, kun huomaa sitä kaipaawansa. Mutta kuinka paljo suurempi konna onkaan se ihminen, joka walheellisella panettelemisella warastaa toiselta kunnian, maineen ja kanssa-ihmistensä luottamuksen ja tekee sen vielä luottaen siihen, ett'ei toinen saa sitä milloinkaan tietää, eikä panettelijan siis tarvitse wastata puheistaan? Waan eipä kumma, että walhe ja panettelu owat saaneet niin suurta valtaa ihmisten kesken, kun sille on onnistuttu saada vielä senlainenkin etuoikeus, että kuulija ei saa kertoa panettelun alaiselle henkilölle, mitä hänestä on sanottu. Jos joku sen tekee, pidetään hän typeränä, epäluotettavana, kantelijana, ja ihmiset owat valmiit tuomitsemaan kertojaa odottamattomalla ankaruudella, kun he sitä wastoin milt'ei sääliwät itse panettelijaa. Sentähden meillä ja muualla senlaiset warkaat, jotka pahoja kielittelemisiä ja walheita lewitellen warastawat toisilta ihmisen kallimmat aarteet kunnian ja maineen,

pääsivät ansaittua rangaistusta kärsimästä. — Tämä todistaa surkuteltavalla tavalla kuinka pintapuolinen siivistyksemme todella on, kuinka vähän alaa se on sisälliselle hengen siivistykselle raiwannut.

Muoin rangaistiin panettelijaa sillä tavalla, että häneltä, syylliseksi todistettuna, leikattiin kieli suusta. Epäilemättä oli tuommoinen rangaistus raaka ja barbaarinen, mutta se todistaa kuitenkin, että ihmiset käsitivät, kuinka alhainen konnamaisuus piilee walheellisen panettelijan posesissa, koska sille niin kova rangaistus määrättiin. Me tietysti emme voi millään ehdolla suostua emmekä hyväksyä senlaista barbaarista kohtelua pahantekijääkään kohtaan, mutta emme myöskään saa hyväksyä nykyistä wälinpitämättömyyttä. Jokaisen ihmisen pyhänä welvollisuutena on suojella ja warjella lähimmäistään panettelijain solwauksilta ja toimittaa panettelijalle sowelias rangaistus. Sillä niinkauan kuin panettelija voi ajatella, että toiset waiteliaisuudellaan suojelewat häntä, niinkauan myös panettelemisen pahe kasvaa kaswamistaan.

Varma asia on, että todellisesti siivistynyt ihminen ei panettele eikä kärsi panettelua. Todellinen siivistys pyrkii sydämmeen, puhdistaa ja jalostuttaa sen. Kun tapaamme hienon ja waikka kuinka siivistyneen näköisen ihmisen, jonka kuulemme panettelewan ja juoruawan, niin voimme olla warmat siitä, että hän on raaka mieli-alaltaan, ja sen mukaan tulee meidän kohdella ja käsitellä häntä.

Panettelemisen pahetta seuraa myös monet muut paheet. Se tylsyttää arweluttawassa määräsä yleisen

oikeuden tunnon, ja totuttaa ihmisiä olemaan välinpitämättömiä toistenkin paheiden suhteen. Arvelaan niiden johtuvan ainoastaan yleisestä inhimillisestä heikkoudesta, jonka suhteen me ihmiset enme saa olla liioin vaatimia ja ankaria toisillemme. Mutta arveluttavaan tilaan joutuvat siiveelliset käsitteet siinä kansassa, jonka yleiseksi mielipiteeksi muodostuu semmoinen anteeksiantamaisuus, joka ei waadi totuutta.

Jurmiollinen tapa kansamme keskuudessa.

Kieltämätön tosiasia on, waikka kaikki eivät kenties siitä tiedä, että maassamme wallitsee törkeä siiveetömyys etenkin maalaiskansan keskuudessa. Syy siihen, että tästä surullisesta epäkohdasta niin harwoin julki- suudessa puhutaan, on tietysti se seikka, että asia on liian arkatuntoista laatua joutuaakseen yleisen käsittelyn alaiseksi. Mutta tämä pahe on oman- sa herättämään niin sywää surua ja inhoa niissä, jotka asiasta tietävät, ettemme voi olla siitä julkisuudessa puhumatta, waan tuomme esiin tämän arkatuntoisen asian siinä wa- kaassa toivos- sa, että paha kerran saataisiin poistetuksi. Tahdommehan poistaa likaisuuden huoneistamme-kin siitä huolimatta, että kätemme hetkeksi saattawat työssä- raantua, entäs sitten, kuin poistamistyö koskee moraa- lista jaastaa, jellaista kuin tämä?

Tarkoitamme tuota monissa seudu- in, jopa kaikki- alla maassamme wallitse- waa tapaa, että nuoret kansan-

naiset öiseen aikaan vastaanottawat miehiä luofteen. Tuttamuuden teko avioliiton solmimista warten on muka syy, jonka nojalla mokomaa raakamaista seurus-
telua harjoitetaan; ja jos asianomaiset herran owat teh-
neet toisilleen aviolupauksen ja warsinikin jos kuulutus
on toimeenpantu, niin saattaapa tapahtua, että he muut-
tavat yhteen asumaan ja elävät kuten aviopuoliset,
eikä yleinen mielipide heitä ollenkaan ankarasti ahdistaa
tahi tuomitse. Rippiläkäymättömain kesken ei toki pi-
detä moista kansakäymistä sopiwana, mutta kunhan
rippikoulu on onnellisesti suoritettu ja Herran ehtoollis-
nen ensi herran nautittu, niin silloin owat muka kaikki eh-
käisewät siteet poistetut, ja kallis rippikouluaika, kasteen-
liiton uudistus ja Herran pyhä ehtoollinen on tehty
ikäänkuin pääsyttutfinnoffi riettaaseen elämään ja syntiin
kuudetta käskyä vastaan.

Hämmästyttävää on huomata, kuinka tämä hä-
peällinen pahe on laajalle lewinnyt maassamme ja
kuinka se on turmellut maalaiskansamme oikeudenkäsi-
teet. Suurisja kaupungeissa kyllä kaikkien kristillisten
ja wafawien isänmaanystäwien suruksi ja kauhistukseksi
rehottaa törkeä siweettömyys, mutta siellä eiwät kuiten-
kaan kaikki naiset ole tuohon turmioon wajonneet, ai-
noastaan suhteellisesti pieni joukko. Maaseudulla tosin
ei tuollaista pahetta harjoiteta ammattina, kuten kau-
punki-oloissa, mutta kuitenkin huomataan naimattomain
miesten ja naisten kesken julkisesti siweetöntä elämää,
ja siihen tekewät itsensä syypäiksi ei ainoastaan ne, jotka
muutenkin owat moitteenalaisia elämässään, waan jeli-
laisetkin, jotka omasta ja muitten mielestä owat siivoja

ja kunniallisiä, jopa harjoittavat jonkinlaista kristillisyyttäkin. Otetaan osaa jumalanpalvelukseen, käydään säännöllisesti ripillä ja Herran ehtoollisella, wietetään häitä juhlallisesti: morsian on puettu ruumuun ja huntuun, morsiusmessu ja wirsi wiesätään ja wihkimys toimitaan „oikein kristillisesti“, waiffa rikoksellinen yhdyselämä usein on ollut valmistuksena koko tähän komeuteen. Mutta totuus sittenkin monasti tulee jonkun ajan kuluttua esille, sillä ani harwoin syntyy ensimmäinen lapsi oikeaan aikaan wihkimisen jälkeen.

Tämä todistaa, että kansamme „sywät rivit“ vielä ovat wieraat toji kristilliselle elämälle. Se ei asiata paranna, että paheen puolustuskeksi wedotaan vanhaan „maan tapaan“, sillä eihän mitään tapaa saa suwaita eikä puolustaa, jos se loukkaa Jumalan lakia. Ja tähän tapa on ilmeisessä ristiriidassa Jumalan huudennen käskyn kanssa yksin silloinkin, kuin kewytmielisyys ei ilmesty teossa, sillä Herra sanoo sanassaan: „Se joka katsoo waimon päälle himoitaksensa häntä, hän teki jo huorin hänen kansansa sydämessään“, ja nuorten naisten tapa vastaanottaa luokseen „sulhasia“ on suurena kiusauksena tähän syntiin, josta Herra on etenkin 1 Kor. 6: 9:ssä lausunut tuon ankaran tuomion: „Mikää ei syö. Ei huorintekijäin, — — — ei salawuoteisten, ei pehmiäin eikä miesten kanssa makaajain — — — pidä Jumalan waltakuntaa perimän“. Tämä tuomio on ehdottomasti ijantäiäisyydessä kohotaawa sitä, joka wietää saastaista elämää, olkoon hän mies tahti nainen, ellei hänessä tapahdu wilpitön parannus.

Mutta jo ajallisessakin elämässä tapainturmelus saa rangaistuksensa. Sen osoittaa historia. Juudan ja Israelin kansan pääpahe oli henkinen ja ruumiillinen saastaisuus, jota harjoitettiin epäjumalan palveluksen yhteydessä. Turhaan Herran profeetat koko heidän voimalla taistelivat sitä vastaan. Sentähden Herra hylkäsiin „omaisuutensa“ kansan ja antoi heidän maansa vierasten sotajoukkojen poljettavaksi. Ja miten kävi mahtawan Rooman, jonka rajat ulottuivat tunnetun maailman ääriin? Tuntemattomat kansat jakoivat sen maat saalina keskenään, ja historia mainitsee lyhyesti, että tapainturmelus oli häviön syynä. Koska näin on käynyt maailman mahtavienkin kansojen, niin kuinka meidän pieni kansamme voisi välttää Jumalan vanhurskaan tuomion? Jumala on tosin laupeudessaan meitä kauan säästänyt, mutta älkäämme kiusatko Herraa. Ellei pahetta kansamme keskuudessa ryhdytä tehokkaasti vastustamaan, niin se yhä kasvaa, kunnes se tulvaa yli kaikkien rajojen, ja voi meitä silloin, kuin synnin mitta Herran on täysi! Ryhtykäämme siis pontetaan ja ylösimieliseen työhön poistaaksemme kaikki saastaisuus, joka turmelee ja myrkyttää seuraelämän kansamme keskuudessa!

Mutta työhön ryhtyessämme on meidän saatava selville turmeluksen syyt. Suurin syy kansamme siivottomuuteen on ensinnäkin miehissä, jotka aikojen kuluessa, sukupolwesta sukupolween, ovat tottuneet hillitsemättömästi heittäntymään himojensa valtaan sen sijaan, että heidän olisi pitänyt itsensä kieltämisessä kaswattaa siiveellistä voimaansa, ja nyt „häpeän pimeillä teillä“

etsivät uhreja intohimoilleen. Mutta eivät naisetkaan ole syyttömiä, sillä heidän vastaanottavat miehiä ja sallivat heidän tunkeilevaa tuttavallisuuttaan, jopa joskus itsekin öisillä poluilla tarjoutuivat paheellisen elämän välilappaleiksi, siten törkeästi loukaten naisen luontaista kainoutta.

Nuorten naisten joukossa on kuitenkin niitä, jotka ankaresti paheksuvat tätä ilkeätä tapaa. Sen huomaa kirjeistä, joita wakaamielliset kansannaiset eri osista maastamme kirjoittelevat parempiosaisille siivistyneeseen säätyluokkaan kuuluville sisarilleen, ja joissa he haikeasti wallittawat mainittua epäkohtaa. Nämä ovat hätähuutoja, jotka kutsuvat pikaiseen apuun. Runpa ne eivät kohdaisi kuuvoja kormia! Nuorten naisten joukossa on jo alkanut liike tuon häpeällisen tawan poistamiseksi. On seurakuntia, jossa rippikoulua käywät tytöt, huolissaan sielunsa autuudesta, Jumalan edessä lupaawat pitää itsensä wapaana sopimattomasta käytöksestä miesten kanssa.

Kutka sitten pakottawat nuoria naisia mainittua pahaa tapaa noudattamaan? Kutkapa muut kuin nuoret miehet? Onpa heillä tässä suhteessa mahtawia apulaisiakin, nimittäin tyttöjen wanhemmat ja holhojat. Raaoilla ja kewytmielisillä puheilla nämä turmelewat lastensa mielikuvituksen. Ani warhain lapset jo saawat kuulla, kuinka heidän wanhempansa nuoruudessaan owat eläneet, ja juuremmiksi tultuaan he houkutellaan, jopa pakotetaankin noudattamaan wanhempainsa esimerkkiä. Wanhemmat, warsinikin köyhät, toiwowat, että heidän tyttärensä mitä pikemmin joutuisi miehelään, jotta he pääsisivät tytön toimeentuloa huolehtimasta. Sen-

tähden on tärkeätä hantkia tytölle tuttavuuksia, joista avioliitto voi olla seurauksena. Tyttärien ja palveluspiikkain makuuhuoneihin jätetään owet lufitseamatta ja isäntäväki tuskin laisinkaan pitää huolta siitä, ken heidän talossaan öisin kuljelsi. Oikeat kirstityt vanhempain joukossa ovat tosin tässä suhteessa poikkeuksena; he katkerasti surewat asiain nykyistä tilaa ja walittawat olevansa voimattomat torjumaan tuota sywälle juurtunutta tapaa. Muuten kuulee ani harvoin wakaiksi tunnettujen vanhempiensa mainittua epäkohtaa paheksuwan tahi siitä huolehtiwan. Tavallisesti pahaa waan puolustetaan, ja kauhuksaan kuulee tuon tuostakin äidin iloitsewan siitä, että hänen tyttärensä jo on muuttanut asumaan tulewan miehensä kanssa; silloin on, näet, asia warma. Tapahuupa, että kunnialliset tytöt joutuwat pilkan ja wainon alaisiksi, jos eiwät antaudu miesten waltaan. Toiselta puolelta käytetään keinoja, joilla houkutellaan miehiä osoittamaan tytöille huomiotaan. Muutamilla seuduin kuuluu waltitsewan sellainen ilkeä tapa, että äiti itse ikäänkuin wihkii lapsensa häpeän uhriksi toimittamalla hänelle heti ripille päästyä oman wuoteen, joka warustetaan korealla peitteellä ja talon parhailla makuuwaatteilla, ja sitten äiti jännityksellä odottaa, kutka tytölle ilmestywät „sulhasiksi“.

Kemymielisyhyttä edistetään myöskin sen kautta, että rengit ja piikat makaawat samassa huoneessa, ja miehet sekä naiset käywät yhtäikaa saunassa. Niin tehdään ei ainoastaan talonpojissa, mutta myöskin herrastaloissa, jopa moniaissa pappiloissakin, kuten kerrotaan.

Synti on lewinnyt niin laajalle, ettei enään voi janoa, ken on syyllinen, ken syytön.

Kunpa vaan kaikki, jotka tietävät turmeluksesta, tuntisivat olevansa siitä vastuunalaiset ja tekisivät minä ikinä voivat pelastaa itsen kallista kansaamme riettauden lokaan wajoamasta! Muistakaamme, että „sille, joka voi tehdä hyvää eikä kuitenkaan tee, luetaan tämä laiminlyönti synniksi“.

Mutta missä on apu saatavana? Enkö meidän on turvautuminen Herraan, joka woipi auttaa silloinkin, kuin ei toivoa enään näytä olevan. Onhan hän sanonut: „awukseksi huuda minua hädässäsi, niin minä tahdon auttaa sinua ja sinun pitää kunnioittaman minua“. Jokainen mies sekä nainen, joka tavalla tai toisella, kehotuksella, pahalla esimerkillä, wälinpitämättömyydellä tai kenvytmielisillä puheilla wälillisesti tai wälittömästi tietää edistäneensä tässä esiintuotua syntiä, astuukoon Herran eteen ja pyytäköön anteeksi antamusta Kristuksen tähden. Ja kaikki me, jotka elämme rukouksen elämää Jumalan yhteydessä, pyytäkäämme voimaa taistelussa syntiä vastaan. Muualta emme saa apua. Ilman Herran apua saamme kyllä tawat turmeltumaan, mutta turmelusta emme saa pois juuretutuksi, elleimme saa häneltä sydämmen puhtautta. Antautuukoon siis jokainen, missä asemassa hän lieneekin, Jumalan wälikappaleeksi tähän pyhään työhön!

Etusijassa tulee sielunpaimenten saarnastuolisissa, rippikoulussa ja kaikissa tarjoutuwissa tilaisuuksissa tarmonsia takaa lain ja ewankeliumin sanalla torjua tätä syntiä ja kehottaa ihmisiä pyhälle tielle. Mutta al-

käämme antako papin yksin taistella. Lähteköön niin janoakseni „mies talosta“ yhteistä vihollista vastaan. Kansakoulu terottaan lapsiin mielen puhtautta. Mutta vielä tehokkaammin voivat kansanopistot asiata edistää, niissä kun käypi täysi-ikäistä nuorisoa. Ilksemme olemmekin kuulleet, että monet niistä miehistä ja naisista, jotka ovat nauttineet opetusta Kruununkylän kansanopistossa, ovat kieltäytyneet ottamasta osaa moisiin halpamaiisiin huvituksiin. Tämä on suunattu hedelmä kansanopistotyöstä!

Myöskin nuorten naisten tulee kannattaa pyrintöjä pahan poistamiseksi. Heidän tulee opettaa miehille parempia tapoja sulkemalla pois seurastaan ne, jotka tavalla tai toisella tahtovat loukata siiveellishyden vaatimuksia. Mutta myöskin vanhemmilla ja holhojilla on tässä tärkeä tehtävä: heidän tulee wakaasti ja pontewasti suojella lastensa, holhoffiensa ja palvelijainsa kunniaa ja auttaa heitä pyrinnösssä parempaan. Alkoot he salliko kodissaan riettaita puheita. Jos he itse aikoinaan ovat olleet turmiollisen tawan orjia, niin tunnustakoot sen nöyrästi ja kehottakoot nuorempia käymään parempaa tietä. Koettakaa, vanhemmat, warjella lapsianne huonosta seurasta ja älkää antako kenen tahansa tunkeutua kotiinne. Pitäkää huoli siitä, että tytärenne ja palveluspiikanne nuffuivat lufittujen owien takana. Ottakaa kodissanne käyntäntöön sellainen tapa, että rengit ja piiat asuwat eri suojissa. Waikkapa tämä waatitsikin jonkun werran kustannuksia, niin tehkää se kuitenkin! Asia on kallis ja kannattaa kyllä jonkun werran uhrausta. Tahdottehan pitää latonne ja warasto-

huoneennefin suljettuina warfailta. Kuinka sitten voisitte sallia tyttäriltänne ja palvelijoiltanne kunnian riistettävän; onhan se paljon kallisarvoisempi kuin koti ja kontu sekä kaikki maalliset tavaranne.

Älkää huolehtiko sitä, että tyttärenne ja holhoksinne muka jäävät naimattomiksi. Sen parannuksen kautta, jota tässä tarkoitamme, käy heille mahdollisimaksi päästä avioliittoon, — mieläpä hyvään avioliittoon. Tyytykää Herran tahtoon ja noudattakaa hänen käskyjään. Kyllä hän antaa teille siunauksensa. Ja kun lapsenne täysi-ikäisiksi tultuaan ovat tilaisuudessa mennä avioliittoon, niin antakaa heidän noudattaa kutsunustaan, kunhan kaikki tapahtuu siivosti ja kunniallisesti. Käyköön vastainen wäwynne tervehtimässä tytärtänne päivän walolla. Antakaa nuorten teidän itsenne läsnäollessa siiveästi ja wakaasti seurustella kuten kihlatut, mutta ei niinkuin awiopuoliset. Silloin he todella voivat tulla onnellisiksi awioliitossaan, kun saavat wapaasti antaa sydämensä sille, jota todella rakastawat, jota asian nykyisellä kannalla ollessa eivät aina voi tehdä, sillä nuoren naisen täytyy nyt useinkin elin ijakseen sitoutua yhdykselämään sellaisen miehen kanssa, jolla on muiden suhteen ainoastaan se arweluttawa etu, että on ensimmäisenä käyttänyt wäärin hänen luottamustaan.

Tässä on jokaiselle hyvää harrastawalle miehelle ja naiselle pyhä työ. Rientäköön kufin Herran nimesä ja hänen woimallaan torjumaan kaikkiä kansastamme „syntiä, joka on kansan kirous“. Nouskaamme kufin ja tehkäämme, mitä Herra antaa tehtäväksemme

siinä toivossa, että saisimme kansamme tawoista poistetuksi kaiken saastan, ja että köyhän niinkuin rikkaankin lapsi rakkaassa isänmaassamme saisi sen perinnön, jonka Herra on luvannut sanassaan: „Wanhurskaus korottaa kansan“.

Pappi.

Sisällys:

1. Säästämättö Suomessa jokapäiväisessä elämässä?
 2. Minkätähden Suomessa kärsitään työnpuutetta ja nälkää.
 3. Mitkä yhä ylenewän sivistyksen tuottamista elämänvaatimuksistamme ovat oiketut?
 4. Eräs J. Topeliuksen kirjoittama kirjoitus 49 vuotta sitten: Suomen äideille.
 5. Onnellinen koti.
 6. Pahat kielet.
 7. Turmiollinen tapa kansamme keskuudessa.
-

